

Ελευθερόπολις

ΤΡΙΜΗΝΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΩΝ ΑΡΜΕΝΩΝ ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ ΧΑΝΙΩΝ

ΧΡΟΝΟΣ 9ος, ΦΥΛΛΟ 36ο, ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ, ΜΑΡΤΙΟΣ 2005, ΤΙΜΗ 0,01 ΕΥΡΩ, ΣΟΥΛΙΟΥ 124 ΤΚ 173 42 ΑΘΗΝΑ

Το γραμματσάκι

του γέρω

Αγάντα, συντέκνοι
και στέρεψ' ο γιαιλός.

Αγάντα, συντέκνοι αναγνώστες, λογάδες, γραμματικοί με το χαρτί και με το καλαμάρι, αγάντα και βουλιάζει τούτο το «χάρτινο το караβάκι», όχι, δόξα να' χει ο γιαιραμπής, από αναπαράδιά, έχει το καφερό στο μπεζαχτά του σερμαγιά να πορευτεί προσώρας, μ' από γραφτά θαν απομείνει. Γιατί, καθώς μου μνηούνε οι συνταχτικοί του επιτρόποι:

- Βοήθα, γέρω, γιατί λίγα μπλιό κατεβάζ' η κούτρα μας, όσο κι αν την αποσφονιάζομε, ανέ θέλομε βέβαια να 'ναι τα γραφόμενά του σεβνταλιδικά.

☞ συνέχεια στη σ. 5

Άνοιξη 2005

Εσχόρπισεν η συννεφιά, οι αντάρες εχαθήκα,
πολλά σημάδια τση χαράς στον ουρανό εφανήκα.

ΟΙ ΣΤΙΧΟΙ ΕΙΝΑΙ ΒΕΒΑΙΑ από τον «Ερωτόκριτο», το ανεπανάληπτο αυτό αριστούργημα της Νεοελληνικής ποίησης, που μας φανερώνει, κατά τρόπον αριστοτεχνικό και απαραμίλλο, τη δύναμη το Ερωτα «και τση φιλιάς τη χάρη». «Ο Ερωτόκριτος», που στάθηκε το εθνικό λαϊκό ανάγνωσμα και ακρόαμα επί αιώνες του Ελληνισμού, αλλά και μεγάλο σχολείο και ασφαλής οδηγός ποιητικός των κορυφαίων ποιητών μας -του Σολωμού, του Παλαμά, του Σεφέρη, του Σικελιανού, του Ρίτσου, κ.α.- διαλέξαμε κι' εμείς να μάσε κάμει το ποδαρικό του δέκατου χρόνου στον οποίο μπαίνει με τούτο το φύλλο η «Ελευθερόπολις».

Η εικόνα που βλέπετε είναι μεγέθυνση έγχρωμης μινιατούρας (γι' αυτό και χάνει εδώ πολύ) του Λογοθέτη Πετράκη-Πετράτζε, όπου ο Ερωτόκριτος, ωσάν νέος Άη Γιώργης καβαλάρης νικά τον ισχυρόν αντίπαλό του, τον οποίο «χάμαι στη γη ξαπλώνει»:

«Εχτόπησέν του κονταρά στα μάτια έτσι μεγάλη,
που 'λειψε λίγο να χαθούν τα γρινιασμένα κάλλη» [...]
«Γέρνει τρεις-τέσσερις φορές, κι ομπρός κι οπίσω πάγει,
και στο 'στερο από τ' άλογο ήπωσε στο 'να πλάγι.
Χάμαι στη γην εξάπλωσε τση Πάτράς το λιοντάρι,
η σέλα επόμεινε εύκαιρη δίχως τον Καβαλάρη».

Η Αρετούσα που παρακολουθεί
τη φοβερή μονομαχία, ανάμεσα

στον Ερωτόκριτο και τον Πατρινό,

☞ συνέχεια στη σ. 5

Πρωτοχρονιάτικη πίτα, Γενική Συνέλευση και... νέοι εν δράσει!

ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ ΠΙΤΑ μας κόψαμε και φέτος οι Αρμενιοί που ζούμε στην Αθήνα στο πρώτο συναπάντημά μας για τη νέα αυτή χρονιά, την **Κυριακή στις 30 του Γενάρη**, στην αίθουσα της Παγκρητίου Ενώσεως, στο κέντρο της πόλης.

Στη φετινή πρώτη γιορτή του χρόνου, πραγματοποιήθηκε ακόμη η Γενική Συνέλευση του Συλλόγου μας, κατά την οποία ορίστηκε το νέο διοικητικό συμβούλιο. Πρόεδρος της Γενικής Συνέλευσης εκλέχθηκε ο Γιώργος Φρεσκάκις, πρώην πρόεδρος του συλλόγου, με γραμματέα την κ. Μαρία Τσιτσιρίδη, δικηγόρο. Τον απολογισμό του απερχόμενου Διοικητικού Συμβουλίου διάβασε ο πρόεδρος του Γιάννης Τσακιράκις και την έκθεση της Εξελεγκτικής Επιτροπής ο πρόεδρος της Γιάννης Βαγιωνάκης.

Στην εκδήλωση βρέθηκαν πολλοί και αγαπημένοι χωριανοί, ενώ με την παρουσία τους μας τίμησαν ο **παπα-Μανώλης Καβρουλάκης** που -όπως κάθε χρόνο- ευλόγησε την πίτα, ο συγγραφέας μας βουλευτής Χανίων και πρώην υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών **Νίκος Χριστοδουλάκης**, ο Πρόεδρος της Παγκρητίου Ενώσεως **Κώστας Πλαϊτής** και ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας Συλλόγων Αποκορώνου **Γιάννης Λεντάρης**, οι οποίοι και απεύθυναν σύντομο χαιρετισμό. Παρευρέθηκαν επίσης ο πρόεδρος του συλλόγου Γαβαλοχωριανών **Πάυλος Χειλαδάκης**, ο πρόεδρος του Συλλόγου Σούρης - Σελιών - Λυκοτιναράς **Νίκος Καντεράκης** και από το σύλλογο Φρεδιανών ο **Γιώργος Γιακουμινάκης**.

Για την εφημερίδα και το σύλλογο μίλησαν ο **παπα-Μανώλης Καβρουλάκης** και ο **Γιάννης Τερεζάκης**.

Αξιοσημείωτη ήταν οπωσδήποτε και η παρουσία πολλών άλλων φίλων του χωριού μας!

Ακολούθησε η φιλοξενία των παρευρισκομένων όπου ανάμεσα στα άλλα εδέσματα διακρίθηκαν τα ξεροτήγανα της **Τούλας Βαγιωνάκη**.

Αναλυτικό ρεπορτάζ στις σ. 10, 11, 12.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γάμοι

Μέσα σε μια ιδιαίτερα χαρούμενη ατμόσφαιρα στις 2 Οκτωβρίου, και στον ιερό ναό του Αγίου Γεωργίου στη Ν. ΖΩΗ στο Περιστέρι, στις 8 το βράδυ, έγιναν οι γάμοι του Γιάννη του γιου του Βαγγέλη του Καβρουλάκη (του Γερογιάννη) με

Ο Γιάννης και η Εύη Καβρουλάκη.

την Εύη την κόρη του Χρήστου του Ανδριανόπουλου (καταγωγή Καλαμάτα). Την «κρεμάλα» του Γιάννη και της Εύης βοήθησε και είναι «συνένοχος» η δεσποινίδα Χρυσούλα Καραμανλή, (καταγωγή Ζάκυνθος). Μετά το μυστήριο και τις ευχές των καλεσμένων ακολούθησε γλέντι τρικούβερτο στο κρητικό κέντρο «Ομαλός», όπου το συγκρότημα των Ν. Ζωιάκη και Γ. Καραγιώργη επήρε φωτιά και έκαιγε ως το πρωί με την πίστα γεμάτη πυροσβέστες. Να 'ναι καλά τα κοπέλια να

Οι οικονομικές προσφορές μπορούν να αποστέλλονται με ταχυδρομική επιταγή στη διεύθυνση: Τσακιράκις Γιάννης, Σουλίου 124, 173 42 Αγ. Δημήτριος ή να κατατίθενται στο λογαριασμό 156/761034-33 της Εθνικής Τράπεζας, και στη συνέχεια να ενημερώνετε την εφημερίδα στο τηλέφωνο 9916613, για να σας σταλεί η σχετική απόδειξη.

ελευθερόπολις

Τριμηνιαία έκδοση του Συλλόγου Αρμενιανών Χανίων

«Ο ΚΡΙΤΟΒΟΥΛΙΔΗΣ»

Εκδίδεται με τη συνεργασία του Δημοτικού Διαμερίσματος Αρμενίων

Συντακτική Επιτροπή

Βασσάλου Κική
Κουρομιχελιάκης Βασίλης
Μπουρνάζος Χαρούλαμπος
Τσακιράκις Γιάννης
Τσιτσιρίδου Ελένη
Χαλβαδάκης Γεώργιος

Εκδότης-Διευθυντής

Γιάννης Σ. Τσακιράκις

Σουλίου 124, 173.42 Αγ. Δημήτριος
Τηλ. 210-99.16.613 Fax: 210-99.57.582
Email: jtsk@hol.gr • ISSN 1109-3056

ζήσουν ευτυχισμένα, να τα χαρούν οι γονέοι ντونه και σ' εγγόνια ν' αξιωθούν.

**Νύφη- Γαμπρέ να ζήσετε
κουμπάροι στην υγεία σας
εύχομαι να εκπληρωθούν
όλα τα όνειρα σας.**

**Κουμπάρα να σου ζήσουνε
τα δυο τα κυπαρίσσια
Του χρόνου σαν και σήμερα
να 'ρθεις και στα βαφτίσια.**

Βαφτίσια θα 'χουμε και σύντομα από τον άλλο γιο του Βαγγέλη το Γιώργη, που παντρεύσαμε πέρσι στο Ρέθυμνο στο Ρουσοσπίτι.

Ο Γιώργης άπου λέτε, τώρα το Σεπτέμβρη απόκτησε ένα πανέμορφο κοριτσάκι και με την ευκαιρία του ευχόμαστε να του ζήσει το πρώτο του παιδί. Ετσά 'καμε τον πατέρα ντου ευτυχισμένο και παράλληλα παππού.

Εγώ απλά θα θυμίσω στο σύντεκνο φίλο και χωριανό μου Βαγγέλη πως:

**Το να γενεί κανείς παππούς
είναι μεγάλο πράμα,
το να κοιμάται με γιαγιά
είναι μεγάλο δράμα.**

Βαγγέλη μου και πάλι να σου ζήσουνε τα παιδιόγωνα και να παίρνεις μόνο χαρές από αυτά. Και στω κοπελιών μας των αποδέλοιπων.

Τερεζογιάννης

Γεννήσεις

Στις 20/11 η Ελένη Χαιρετάκη, σύζυγος του Δημοσθένη Σταματιάδη, γέννησε αγοράκι.

Στις 20/9 η Χρυσούλα Καραγιαννάκη, σύζυγος του Χρήστου Τσιτσιρίδη, γέννησε αγοράκι.

**Μικιό μικιό 'ναι το μικιό
μα όταν θα μεγαλώσει
έχει δυο μάτια όμορφα
και τίνος θα τα δώσει.**

Να τους ζήσουν.

Αρραβώνας

Τα παιδιά και το προσωπικό του Παιδικού Σταθμού Αρμενίων, Φουσκολαγουδάκη Ειρήνη, Τσιτσιρίδη Αρτεμήςια και Κοκάκη Μαρία, εύχονται με πολλή αγάπη στη συνάδελφό τους, **Ξένια Σαριδάκη του Εμμανουήλ** από το Νιο Χωριό, που έδωσε αμοιβαία υπόσχεση γάμου με τον εκλεκτό της καρδιάς της, **Κώστα Ζουμαδάκη του Χρήστου** από τις Καλύβες, να ζήσουν και κάθε ευτυχία.

Επιτυχόντες

Ο Ρούλιας Κωνσταντίνος του Νικολάου και Αθηνάς Τζίνια, πέτυχε στο τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Ο Κώστας είναι εγγονός της Κωνσταντίνζας Τζίνια. Του ευχόμαστε καλή επιτυχία στις σπουδές του.

Γάμοι και βαφτίσεις

Στις 26 Φεβρουαρίου 2005 παντρεύτηκαν ο **Στάθης Καλούδης**, γιος του Μανώλη και της Φανής, με τη **Στέλλα Ροκάκη**, κόρη του Δημήτρη και της Μαρίας, Κουμπάρος ο Μανώλης Προεστάκης. Μετά, όπως έλεγε και η πρόσκληση:

Η γιαγιά, ο νεοφώτιστος και η νονά.

**«Μετά όμως μη φύγετε
γιατί θ' ακολούθησει
η βάφτιση του μπέμπη μας
το γάμο να ομορφύσει»**

Ακολούθησε η βάφτιση του μωρού τους

Οι γονείς του γαμπρού, οι κουμπάροι και οι νεόνυμφοι.

που πήρε το όνομα Μανώλης. Νονά η Κική Μαρκογιαννάκη.

Τους ευχόμαστε να ζήσουν και να χαίρονται το νεοφώτιστο.

Η "Ε" θέλοντας να είναι συνεπής ως προς το χρόνο έκδοσης της, ενημερώνει τους αγαπητούς συνεργάτες της ότι η ύλη που θα δημοσιευθεί στο επόμενο φύλλο θα πρέπει να έχει φτάσει στην εφημερίδα μέχρι 25 Μαΐου 2005.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΙΣΗ ΔΗΜΟΥ ΑΡΜΕΝΩΝ «ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΡΜΕΝΩΝ»
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ»

«Τώρα δεν είστε μόνοι»

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ» της Αναπτυξιακής του Δήμου Αρμένων λειτουργεί από τις 21 Μαρτίου 2003 εξυπηρετώντας τα Δημοτικά Διαμερίσματα Αρμένων. Σκοπός του προγράμματος αποτελεί η παραμονή των ηλικιωμένων στο οικείο φυσικό και κοινωνικό τους περιβάλλον, η διατήρηση της συνοχής της οικογένειάς τους, η αποφυγή χρήσης ιδρυματικής φροντίδας ή καταστάσεων κοινωνικού αποκλεισμού, η εξασφάλιση αξιοπρεπούς και υγιούς διαβίωσης και η βελτίωση της ποιότητας ζωής τους. Το πρόγραμμα εντάσσεται στο πλαίσιο των πρωτοβάθμιων υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας.

Η Μαρίκα Κουρομιχλάκη, ενώ δέχεται τη «Βοήθεια».

Συμβάλλει στην παροχή οργανωμένης και συστηματικής πρωτοβάθμιας κοινωνικής φροντίδας, από ειδικούς επιστήμονες και καταρτισμένα στελέχη όπως και από εθελοντές και φορείς κοινωνικής αλληλεγγύης της κοινότητας, σε μη αυτοεξυπηρετούμενους πολίτες, ηλικιωμένους, με προτεραιότητα σε αυτούς που διαβιούν μόνοι τους και το εισόδημά τους δεν τους επιτρέπει να εξασφαλίσουν τις απαιτούμενες υπηρεσίες εξυπηρέτησης, ώστε να διευκολυνθεί η καθημερινή τους ζωή.

Το πρόγραμμα εξυπηρετεί έως σήμερα, 80 άτομα. Από αυτά οι ηλικιωμένοι άνω των 65 ετών υπολογίζονται σε 63, τα Α.Μ.Ε.Α στα 10 ενώ τα άτομα που αντιμετωπίζουν κοινωνικά προβλήματα και προβλήματα υγείας ανέρχονται στα 30 άτομα. Η οικογενειακή κατάσταση του συνόλου των επωφελούμενων του Προγράμματος είναι η ακόλουθη: Άτομα που ζουν μόνοι τους: 39 • Άτομα που ζουν με τον/την σύντροφό τους ή με φροντιστή: 37 • Άτομα που ζουν με την οικογένειά τους: 4

Στις περιοχές όπου λειτουργήσε με αποτελεσματικό τρόπο το πρόγραμμα, οι κάτοικοι δέχθηκαν πολύ θετικά τη νέα αυτή υπηρεσία και τη στήριξαν ακόμη με την εθελοντική τους εργασία. Επιπλέον, αποδείχθηκε στην πράξη ότι η συγκεκριμένη δράση παρουσιάζει σημαντικά κοινωνικά οφέλη σε σχέση με το περιορισμένο κόστος της. Επομένως, το συγκεκριμένο πρόγραμμα θα πρέπει να ιδωθεί ως προληπτική πολιτική που εκτός των άλλων εξοικονομεί πόρους. Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι σημαντικός αριθμός ηλικιωμένων που θα έκανε χρήση των υπηρεσιών του νοσοκομείου αντιμετωπίστηκε από το πρόγραμμα, ενώ υπήρξαν αρκετές περιπτώσεις υπέρβασης της έως τότε ιδρυματικής περίθαλψης. Μεταξύ των άλλων, το πρόγραμμα:

- Προσέφερε αίσθημα ασφάλειας στα μοναχικά άτομα και σε όσους είχαν περιορισμένες δυνατότητες αυτοεξυπηρέτησης.
- Προσέφερε την απαραίτητη νοσηλευτική και υποστηρικτική φροντίδα σε όσους δεν ήταν απαραίτητο να παραμείνουν στο νοσοκομείο
- Προσέφερε τη δυνατότητα διάφορων εξετάσεων -αρτηριακή πίεση, σάκχαρο, μικροβιολογικές εξετάσεις- που θα απασχολούσαν τουλάχιστον τα εξωτερικά ιατρεία του νοσοκομείου.
- Πρόλαβε την επιδείνωση προβλημάτων υγείας, με την παρακολούθηση της φαρμακευτικής αγωγής.
- Συνέβαλε στην πρόληψη εμφάνισης προβλημάτων υγείας, με την παρακολούθηση και την ορθή αγωγή, ύστερα από συνεργασία με ειδικούς γιατρούς.
- Συνέβαλε στην αντιμετώπιση του πόνου, συμπτωμάτων κατάθλιψης, υποσιτισμού ή κακής διατροφής.

Η συνεργασία και ο συντονισμός είναι απαραίτητοι για την επιτυχή συνέχιση του προγράμματος «ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ», προς όφελος των ατόμων της τρίτης και τέταρτης ηλικίας, των ατόμων με αναπηρίες, των τοπικών κοινωνιών, αλλά και της συνολικής κοινωνικής μας συγκρότησης.

Εάν θέλετε να συμμετάσχετε ως εξυπηρετούμενος ή εθελοντής στο Πρόγραμμα «ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ» του Δ. Αρμένων μπορείτε να απευθυνθείτε στο τηλέφωνο: 28250.41041 ή στο Δήμο της περιοχής σας.

Τα Νέα από τον παιδικό σταθμό των Αρμένων

ΠΕΝΤΕ ΧΡΟΝΙΑ

πέρασαν από τη μέρα που στο παλιό Δημοτικό Σχολείο των Αρμένων ξανακούστηκαν παιδικές φωνές. Ο Παιδικός Σταθμός ιδρύθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος «Συνεχιζόμενη Κατάρτιση και Προώθηση της Απασχόλησης» του υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, με φορέα υλοποίησης την «Αποκόρωνα Αναπτυξιακή Α.Ε.».

Το ημερολόγιο του παιδικού σταθμού.

Σήμερα, κάνοντας ένα σύντομο απολογισμό, μπορούμε να πούμε ότι η συνεισφορά του Παιδικού Σταθμού Αρμένων στην τοπική κοινωνία είναι μεγάλη. Φιλοξενούμε και φέτος 30 νήπια από 2,5 ετών μέχρι 6 ετών παρέχοντάς τους ολόπλευρη διαπαιδαγώγηση βασισμένη σε καινούργιες παιδαγωγικές μεθόδους μέσα σ' ένα υγιές και ασφαλές περιβάλλον.

Η καινούργια σχολική χρονιά ξεκίνησε χωρίς ιδιαίτερες δυσκολίες χάρη στην πείρα μας και κυρίως στη μεγάλη μας αγάπη για τα παιδιά. Μετά τον εορτασμό της 28ης Οκτωβρίου και της επετείου του Πολυτεχνείου με ποιήματα και τραγούδια ακολούθησε η πρώτη μας έξοδος. Ήταν η επίσκεψη και ο εκκλησιασμός μας στις 6 Δεκεμβρίου. Δεχτήκαμε όμως και τις επισκέψεις του παπά Μανώλη που κάθε χρόνο κάνει Αγιασμό και την ημέρα των τριών Ιεραρχών μοιράζει εικονίτσες και ευχές στα παιδιά.

Η Χριστουγεννιάτικη γιορτή μας ήταν αφιερωμένη στην Αγάπη. «Η Αγάπη που σαν άστρο φωτίζει τις καρδιές για να μη χάσει το δρόμο της γι' αυτές»...

Στις 17 Δεκεμβρίου τα νήπια έπαιξαν το θεατρικό «Η Γέννηση του Χριστού», τραγούδησαν χριστουγεννιάτικα τραγούδια και χειροκροτήθηκαν δίκαια από τους παρευρισκόμενους που μας τίμησαν με την παρουσία τους. Ο Αϊ-Βασίλης χάρισε δώρα -προσφορά του Δήμου Αρμένων- και ευχές για ένα ευτυχισμένο, ειρηνικό και χαρούμενο νέο έτος. Συμμετείχαμε και φέτος στην έκθεση «Αποκριάτικο Καπέλο», που διοργανώνει κάθε χρόνο στις Καλύβες η Επιτροπή Καρναβαλικών Εκδηλώσεων του Δήμου Αρμένων, με 35 καπέλα κατασκευασμένα από τα νήπια και το προσωπικό του Παιδικού Σταθμού με διάφορα υλικά.

Μέσα από τις σελίδες της εφημερίδας θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τον πρόεδρο της «Αποκόρωνα Αναπτυξιακής Α.Ε.», Κουτσουπάκη Χαράλαμπο, τον Δήμο Αρμένων και τον Δήμαρχο, Παντελή Καραγιαννάκη, αρωγούς και συμπαραστάτες στο έργο μας.

Οι εργαζόμενοι στον Παιδικό Σταθμό Αρμένων

Η ροδαρά μας

Ρόδο του στέλνω, μάθια μου, του ρόδου κάνω χάρη,
απ' τη δικιά σου ομορφιά κι' εκείνο για να πάρει.

Μαντινάδες

(Τα δίστιχα που ακολουθούν είναι από τον «Νέο Ερωτόκριτο» του Παντελή Πρεβελάκη (1909-1986), από την πρώτη ενότητα του έργου «Η Ανοιξη». Για τον Πρεβελάκη όμως που αγαπούσε τους Αρμένους, και τους έχει αφιερώσει θαυμαστές σελίδες στην μεγάλη τοιχογραφία του, τον «Κρητικό», η «Ελευθερόπολις» θα κάμει ειδικό αφιέρωμα του χρόνου, που συμπληρώνονται 20 χρόνια από τον θάνατό του).

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΠΡΕΒΕΛΑΚΗΣ (1909- 1986). Ο ποιητής που μας άφησε «ως ύψιστο δώρο και πνευματική κληρονομιά τον «Νέο Ερωτόκριτο», θαυμάσιο λυρικό έπος, σε υπέροχα αναγεννημένο δίστιχο και ομοιοκατάληκτο δεκαπεντασύλλαβο».

Η ΑΝΟΙΞΗ

Να 'χα τη χάρη σου, Ανοιξη, να 'χα το χερικό σου,
που με τα λούλουδα κεντάς στη γη το πρόσωπό/σου.

Ανοιξη μεγαλόχαρη ξεσπάζει απάνωθέ μου
με νέφη από χρυσόσκονη στα κύματα του ανέμου.

Όσο λογιά λογιάζει ο νους την Ανοιξη ανταμώνει,
ανθούς θωρώ να σκάζουνε, στα βάτα ακούω τ' αηδόνι.

Στυφή ευωδιά από νέους βλαστούς μυρίζομαι στ' αγέρι,
θαρρείς τη φλούδα των δεντρών την έσκισε μαχαίρι.

Μια λεμονιά τον ήσιο της με τους ανθούς σκεπάζει,
κ' η ανάσα τους στον ουρανό τη γης την ανεβάζει.

Άνθισε ο φράχτης, ο βοριάς έπαψε να δαγκώνει,
ο σπόρος που ξεχάσαμε στη γη, ξάφνου φυτρώνει.

Χελιδονάκι γύρισε κ' έχει στα μάτια θάμπος
απ' τα λειβάδια τ' ουρανού και του πελάου το λάμπος.

Μ' όλα τα δέντρα π' άνθισαν, βουβή 'ναι η πάσα χτίση,
ανίσως στη μοσκοβολιά το αηδόνι δε μεθύσει.

Αιβολές (για παπάδες)

«Κατά τις τρύπες που 'χει το βαγγέλιο»

Μια φορά ένας δεσπότης ετοιμαζότανε να λειτουργήσει σ' ένα ερημοκλήσι, οπού είχε πανηγύρι. Στον εσπερινό ο διάκος επήρε το ευαγγέλιο της εκκλησίας για να βρει το ευαγγέλιο της άλλης ημέρας και είδε πως ήταν γεμάτο τρύπες, από το σκώρο. Λέει του δεσπότη :

- Τί ευαγγέλιο να πω αύριο; Τούτο είναι όλο τρύπιο και τα γράμματα δε φαίνονται σε πολλές μεριές.

- Οπου είναι τρύπες, πήδα του λέει ο δεσπότης.

Την άλλη μέρα, όταν ήρθε η ώρα του ευαγγελίου, του πήρε ο διάκος κι' άρχισε:

- «Τω καιρώ εκείνω εισήλθεν ο Ιησούς ...» (και κόβει ένα πήδο γιατί ήτανε τρύπα), «και κατέλυσεν εις τον οίκον...» (κόβει άλλον πήδουλο). Κι έτσι λέγοντας και πηδώντας, έφτασε στη μέση της εκκλησίας.

- Πού πάς, διάκο; του λέει ο δεσπότης.

- Κατά τις τρύπες που έχει το βαγγέλιο, του λέει ο διάκος, θα βγώ όξω από την εκκλησία και απ' το χωριό, Δεσπότη μου !».

(Δημ. Λουκάτος, 1908- 2003)

«Σε τούτα δεν μπερδεύομαι, αλληλούϊα»

Η χήρα πήρε τον παπά για να διαβάσει τρισάγιο του μακαρίτη τ' άντρα της. Εκεί που τον εμοιρολογούσε, ύστερ' από το τρισάγιο, έλεγε:

Αινίγματα

Καρακάξα μακρουμούρα, γρηγορομαγερευτούρα (1κρλκ1 02)

Λιγνός-λιγνός καλόγερος, ξανθός κι ομορφογένης. (1χρπ 02)

Φαγωμένο το χομ' ούλοι, κι ας μην τρώγεται
μηδ' αφηστο, μηδέ βραστό, μηδέ ψηστό, μήτε κοκκινιστό. (0γρ2 02)

Παροιμίες

- Παρθένα την ελέγαμε, μα βγήκε γκαστρομένη.
- Άλλοι μπαίνουν, άλλοι βγαίνουν, κι άλλοι τα βρακιά τους δένουν.
- Άλλού με τρίβεις, δέσποτα, κι άλλου 'χω 'γω τον πόνο.
- Για την ορφανή, την ξένη, έχει ο Θεός ψ... κρυμμένη.
- Σηκωθήκανε τ' αγγούρια ν' αποφτώσουν τον μανάβη.

Καθαρογλωσσίδι

Ορνιθα κουκουλωτή, κουκουλομουλοβρωτή, καν' αβγά
κουκουλωτά, κουκουλομουλοβρωτά.

Λόγου χάριν

Ανάστασ' είναι σήμερα. Παιδιά, γυναίκες, γέροι,
κόκκινο αβγό στην τσέπη τους, χρυσό κερύ στο χέρι.

Άκου τον ξάστερο ουρανό, πώς οι καμπάνες σειούνε.
Όπου καρδιά, χαρμόσυνες λαχτάρες απαντούνε.

Όσ' άστρα 'ναι στον ουρανό, τόσα στον κάμπο κρίνα.
Όλ' έχουν στην καθαρή ψυχήν Απρίλη μήνα.

Της εκκλησίας φουντώσανε δάφνη πολλήν οι στύλοι.
Ειρήνη! ειρήνη! φιληθείτε οχτροί μαζί και φίλοι.

K. Βάρναλης (1883-1974)

- Άντρα μου, πού μ' άφησες την άμοιρη; Ο παπάς
αποκρινότανε:

- Εις τα δικά μου τα χέρια, αλληλούϊα !

- Αμ' πού άφησες τ' αμπέλια σου, τα χωράφια σου,
τις κόρες σου;

- Σε σένα και σε μένα, αλληλούϊα !

- Αμ' τα χρέη σου, ποιός θα τα πλερώσει άντρα
μου;

Ο παπάς αμέσως είπε :

- Σε τούτα δεν μπερδεύομαι, αλληλούϊα!

(Δημ. Λουκάτος)

Της Ροδαράς τούτης τα ρόδα
τα κορφολογά 'πο τα περβόλια
Ο ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

☞ συνέχεια από τη σ. 1

Το γραμματσάκι του γέρω

χωρατατζίδικα, γνωστικά και διαβαστερά.
 Θυμάσαι τότες που το «κυκλοφορήσαμε» το κουρετζινικο το εφημεριδάκι, βαστώντας το από το χεράκι, ομορφοντυμένο, στολισμένο και με την «Ροδαρά» στην αμασχάλη! Θυμάσαι, ως το βγάλαμε στο τσαρσί, ντροπαλό, άβγαλο κι ακάτεχο από δημοσιογραφικά ζάλα και χορούς και μπάλους, ούλοι, αντίς να το πάρουμε σσι χουβές, αρχινίξανε τα παίνια και τα ζήτω:
 - Ζήτω σου και μπράβο σου μωρή «Ελευθερόπολη» και πάντα τέτοια. Και κούρταλα και ζάλα και χαρές και τσικουδιές.
 - Να μαςε ζήσει το τριμηνίτικο τ' Αρμενιανάκι, κορακοζώητοι να' ναι κι οι γραμματικοί του, με γερηί κι ανερούλιαστη την κεφαλή να κατεβάζει, όι ψείρες, παρά χαρισάμενα γραφτά.

ΤΟΤΕΣ ΠΟΥ ΣΥΝΑΧΤΗΚΑΜΕ ΣΤΗ ΓΑΙΔΟΥΡΟΚΥΛΙΣΤΡΑ...

θυμάσαι το, γερωντή, τότες που συναχτήκαμε, άστεγοι και χωρίς τσαρδί, ως είμαστανε στην αρχή, στην Απάνω Γειτονιά, στη Γαιδουροκυλίστρα, στο μπεντενάκι του Παπαδοσταύρο (που'σαι Βαγγελιώ μου κούκλα, που'σαι ζωή φευγάτη...) όπου θέσαμε το ξεχαμπετωμένο πορτόφυλλο τ' αυλιδιού, κάνοντάς το «γραφειόν», ως το λέγαμε ξεκαρδισμένοι στα γέλια.

Δυό τρία φύλλα είχαμε βγαρμένα, κι' αρχινίξανε να φέρνουνε τα τέλια κι οι ταχυδρόμοι, παίνεματα και παρακαλετά:

- Μπέφετέ μας το, μωρ' εσείς, και σ'εμάς τ' αγαπησιάρικο χαρτί.

Ούλοι μας εμηνούσαν, κι' από τα τέσσερα καντούνια του ντουνιά, όπου κατοικούνε Κρητικοί ορθόδοξοι κι' αλλόδοξοι και Μωραίτες και παλιολλαδίτες, και κάθε μιλετιού μιλέτι. Ως κι' ένας αράπησ παπάς, με την αραπίνα παπαδιά του, που σπουδάζανε στο Ρέθεμνος, εις το Πανεπιστήμιο Κρήτης, μας εμηνύσανε πως το διαβάζουνε κι εκείνοι τ' εφημεριδάκι και πως προσεύχονται στον αράπη Θεό τους, να

μάσε δούδει φώτιση και μακροήμερευση.
 - Αμήν, των είπαμε και εμείς, Κύριε των δυνάμεων μεθ' ημών γενού.
 - Θυμάσαι το, το λοιπόν γέρω, που μας έλεγε, καθώς μας έβλεπεσ οπού γελούσαν και τ'αφτιά μας από τη χαρά μας:
 - Μώρε σεις, τούτανα τα παινέματα σ' αναμμένα κάρβουνα με βάνουνε, σαν να μη μούφτανε η λαύρα των ημερών, π' από το νεφόκαχημα το γυρίζε στο λίβα το σημερινό.
 - Γιάντα, μπαρμπαδάκι, ρωτούσαμε, μάσε γκρινιάξεις πάλι και μπαταλαλείς αντίς να χοροπηδάς κι' εσύ και να γελάς;

ΛΑΜΠΕΙ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΑΚΙ ΣΟΥ ΣΑΝ ΤΟΥ ΠΟΥΝΕΝΤΗ Τ' ΑΣΤΡΟ...

γιατί, κακορίκα, δίκια άδικα, εβγήκε της τ' όνομά της «Ελευθερόπολης» για την ομορφάδα, τη γνωστικάδα και τη σπιρτάδα της γραφής της, κι' ούλα τούτα τα «Ζήτω της τσ' Αρμενιανής γαζέτας», εγώ τα λογαριάζω χρέη μας στον ανεγνώστη, που ανιμένει κάθε καινούργιο φυλλαράκι που βγαίνει από τα χέρια μας και πετά να τότε βρει να «λάμπει το προσωπάκι του, σαν του πουνέντη τ' άστρο / σαν του Μαγιού το λούλουδο, το κόκκινο και τ' άσπρο», που λέει και το παλιό μαντιναδάκι. Να λάμπει και ν' αστραποβολά από την ομορφιά, τη σπιρτάδα και τη χάρη.

- Κι' είναι να κάνομ' εδά; Να πιάσομε και να χτυπούμε τσι κεφαλές μας τσι ζαβές που πάνε να στερέψουνε, γή να βάλομε τσι φωνές και να κηρύξομε επιστράτεψη:

- Όσοι πιστοί κι αγαπητικοί της κανακάρισσας, στ' άρματα και τα γράμματα για την «Ελευθερόπολη», «να ζώσωμεν σπαθί» καθώς έλεγε κι ο Ρήγας ο Βελεστινλής και να στρωθούμε στη γραφή.

ΜΑΝΤΑΤΟΦΟΡΟΣ ΚΙ ΙΣΤΟΡΙΤΗΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ...

Γιάντα, το λοιπόν, συντέκνοι αναγνώστες, ξενομερήτες κι' Αρμενιανοί, που τ' αγαπήσατε και τ' αναντρανίσσατε τούτο τ' αγαπητερό κοπελιδάκι

πού κλεισε τα εννιά, να δώσει ο Θεός κι η Παναγιά η Δέσποινα να τα εκατοστήσει.

Βοηθάτε το κι εσείς, ό,τι δύνασθε και προαιρείσθε. Και, ως ελέγαμε και στην αρχή, όχι ευρωπαράδες κι ευρά παρά γραφτά αρμενιανά, να' χουν αθιβολές, για τα παλιά και τους παλιούς μας, σαν εκείνους που περικοσμούν το Ημερολόγιό μας το φετινό, π' ως το δείχνουν οι φωτογραφίες τους «στολή και πλούτος κι' αρχοντιά ήτονε το κορμί τους». Το ίδιο και η ψυχή τους: όμορφη και χωρατατζού και χουβαρντού ήτονε κι αυτή στην ανθρωπιά και τη μερακλωσύνη.

Βοηθάτε, αρμενιανοί λογάδες και γραμματικοί, π' ανέ πιάσετε και φυλλομετρήσετε τα 35 φύλλα του, θα δείτε πως είναι και ιστοριτής, ληξιαρχος και μαντατοφόρος της Ιστορίας του χωριού και των χωριανών μας, που τους θωρείς να παρελαύνουν ομπρός στα μάτια σου, σαν τα δασκαλάκια με τα σημαιάκια στις ονομαστικές εορτές της Πατρίδας.

...τι προαιρείσθε το λοιπόν, μόνο τράους να μην κουβαλείσθε και τήνε ξαναπάθομε τη ζημιά. Σαν ετότες με τον Κατσουναντρέα, που δώρησε ο ευλοημένος ένα ... τράο, βαρβάτο βέβαια και μυρωδάτο, για να τονε γυρίζουν οι γυναίκες σε κλήρωση «υπέρ αποπερατώσεως του Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου Αρμένων». Κι' άστε τα, τα που περάσαμε και τα καντήλια που κατεβάσαμε ώστε να καταλαγιάσομε. Μ' αυτά θα τα πούμε στην άλλη βόλτα που θ' ανταμωθούμε με το καλό, ούλοι οι αδερφοχτοί αγαπητικοί τούτου του κουρεμένου εφημεριδακιού. Που ανέ μίλιε θα σου τραγούδιε, αναγνώστη, πως, ως λέει κι ο ποιητάρης μας:

Εσύ κι εγώ δεν είμαστε
 καθώς νερό και λάδι
 παρά τ' ασπράδι του ματιού
 και μέσα το μαυράδι.

Χαιρετώ σας κι' αγαπώ σας
 Ο ΓΕΡΩ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ

☞ συνέχεια από τη σ. 1

'Ανοιξη 2005

λέει με κρυφό καμάρι για τον πολυαγαπημένο της, στη νένα:

«Φροσύνη, ποιος σου φαίνεται νάν ν' κάλλιο παλικάρι, στο σείσμα και στο λύγισμα και στης αντρείας τη χάρη; Στο σείσμα και στο λύγισμα, στο ζώσμα των αρμάτω; Στ' αρχοντικά αναρίμματα και στης αντρείας το νάτο; Και ποιός με διώμα κάθεται, και το κορμί δεν κλίνει;

Την όρεξή σου πέ' μου τη, να ζεις κι εσύ, Φροσύνη» [...] Για πε μου, είναι του λείπεται και ποια χάρη δεν έχει; Ποια τέχνη βρίσκειται αρχοντιάς και δεν τήνε κατέχει; Λιοντάρι στην παλικαριά, χρυσός αϊτός στο διώμα, πολλά σκλαβώνει τσι καρδιές το ζαχαρένιο στόμα. Οι κόρδες του λαγούτου του πουλιά 'ν' και κιλαδούσι, και γιαινούν τα τραγούδια του τσ' αρρώστους να τ' ακούσι».

ΧΑΡ.ΜΠ.

Αναδημοσίευση από τα
«ΧΑΝΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ»
Δευτέρα 4 Οκτωβρίου 2004

Γράφει ο
Χαράλαμπος Μπουρνάζος

ΛΑΪΚΟΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΙ

Χαράλαμπος Παρασκευάκης ο Αρμενιανός λεράς

ΕΓΚΩΜΙΟ ΑΠΟ ΤΟΝ ΦΟΙΒΟ ΑΝΩΓΕΙΑΝΑΚΗ

Ο Φοίβος Ανωγειανάκης (1915-2003), ο μεγάλος μας μουσικολόγος, μουσικο-

κριτικός, συγγραφέας πολυτίμων βιβλίων και άρθρων για την μελέτη της ελληνικής λαϊκής μουσικής δημιουργίας, ιδρυτής του «Μουσικού Φοίβου Ανωγειανάκη, Κέντρο Εθνομουσικολογίας», που δώρησε στο Ελληνικό Δημόσιο, (το 1978. Από το 1991 στεγάζεται στο νεοκλασικό αρχοντικό Γ. Λασσάνη, γράφτηκε σχετικά στη στήλη αυτή: "X.N." 1, 6, 7, 8, 9, 10 Δεκ. 2003), μου έλεγε, πριν από μισό και πλέον αιώνα, για τον Χαράλαμπο Παρασκευάκη, ότι είναι ένας από τους σημαντικότερους λαϊκούς κρητικούς κουδουνάδες.

Την εκτίμηση του αυτήν ο Ανωγειανάκης μου την επανέλαβε και μεταγενέστερα, όταν εκδόθηκε από την Εθνική Τράπεζα το περίφημο έργο

του «Ελληνικά Λαϊκά Μουσικά Όργανα 0187, Αθήνα 1976, όπου περιλαμβάνει και πέντε σφυρηλάτα Κρητικά κουδούνια, τα οποία εκτίθενται σήμερα στο Μουσείο Ανωγειανάκη.

ΤΟ "NATIONAL GEOGRAPHIC"

Μαρτυρίες και αξιολογήσεις θετικές, για τον Χαράλαμπο Παρασκευάκη έχουν δημοσιευτεί επανειλημμένα στον Τύπο, όπως λ.χ. αυτήν του "National Geographic", το οποίο, στην ελληνική του έκδοση, αφιέρωσε ολόκληρη σελίδα με φωτογραφία του Αρμενιανού λερά στο εργαστήριό του μαζί με σχετικό κείμενο της Ελισάβετ Πιτσοκάρου. (Ολόκληρη τη σελίδα αυτή την δημοσιεύουμε, σε φωτοτυπία, σε διπλανή στήλη).

ΕΓΚΩΜΙΑ

ΣΕ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Αλλά και στο Λαογραφικό Συνέδριο, που συνήλθε το 1998 στην Κρήτη, ο Διευθυντής του Υπουργείου Πολιτισμού, ειδικός καμπανολόγος Θεοχάρης Προβατάκης, αναφέρθηκε εγκωμιαστικά στον Χαράλαμπο Παρασκευάκη και τα λέρια του, χαρακτηρίζοντάς τα αθηναία έργα τέχνης.

Η απόδοσή τους στην απόχρωση του ήχου είναι εξαιρετική και ανάλογη με τον προορισμό τους για: κριγιά, τράγο, αίγα, ρίφι, πρόβατο, αρνί κ.τ.λ.

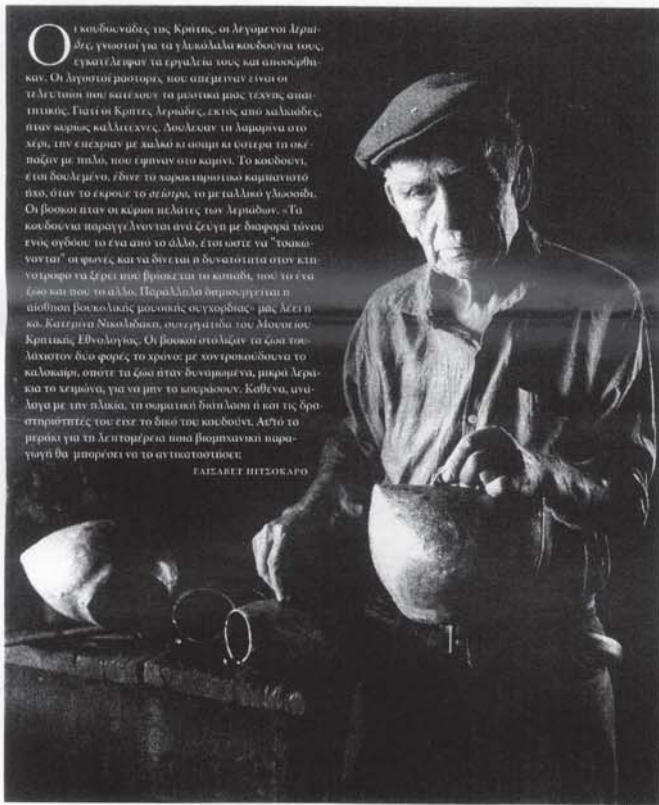
«ΤΟ ΝΤΕΡΜΙΤΖΙΔΙΚΟ
ΤΟΥ ΠΑΡΑΣΚΟΥΛΗ»

Ο Χαράλαμπος Παρασκευάκης γεννήθηκε το 1915, στους Αρμένους Αποχωρώνου. Από μικρό παιδί βοήθησε τον καλό ντερμιτζή¹ πατέρα του στο ντερμιτζίδικο τους, όπου κατασκεύαζαν πάσης φύσεως εργαλεία, γεωργικά και σπιτικά: τσάπες, κασμάδες, τσουγκράνες, σβαρνάδες, βατοκόπους, δρεπάνια, υνιά, κλαδευτήρια, σφαλιχάρια, σουγιάδες, μπασαλήδες², μεντεσέδες³, μάσκουλα⁴, φαράσια⁵, μαγκάλια⁶, φουφούδες⁷, μασιές⁸, μανάρια, σαλιαδόρους¹⁰, λήχνους, πέταλα και καρφιά για το καλίγωμα μπεγυριών¹¹, και μολαριών, κερκέλους και χίλια δύο άλλα σύνεργα του σπιτιού και του χωραφιού.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

NATIONAL
GEOGRAPHIC
ΕΛΛΑΔΑ

Κουδουνάδες

ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΠΙΤΣΟΚΑΡΟΥ

NATIONAL GEOGRAPHIC - ΕΛΛΑΔΑ • ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Κουδουνάδες

Οι κουδουνάδες της Κρήτης, οι λεγόμενοι λεράδες, γνωστοί για τα γλυκόλαλα κουδούνια τους, εγκατέλειψαν τα εργαλεία τους και αποσύρθηκαν. Οι λιγστοί μάστορες που απέμειναν είναι οι τελευταίοι που κατέχουν τα μυστικά μιας τέχνης απαιτητικής, γιατί οι Κρήτες λεράδες, εκτός από χαλκιάδες, ήταν κυρίως καλλιτέχνες. Δούλευαν την λαμαρίνα στο χέρι, την επέχριαν με χαλκό και ασήμι και ύστερα την σκέπαζαν με πηλό, που έφηναν στο καμίνι. Το κουδούνι, έτσι δουλεμένο, έδινε το χαρακτηριστικό χαμπανιστό ήχο, όταν το έκρουε το σείστρο, το μεταλλικό γλωσσίδι. Οι βοσκοί ήταν οι κύριοι πελάτες των λεράδων. "Τα κουδούνια παραγγέλλονται ανά ζεύγη με διαφορά τόνου ενός ογδούτου το ένα από το άλλο, έτσι ώστε να "τσακώνονται" οι φωνές και να δίνεται η δυνατότητα στον κτηνοτρόφο να ξέρει που βρίσκεται το κοπάδι, που το ένα ζώο και που το άλλο. Παράλληλα, δημιουργείται η αίσθηση βουκολικής μουσικής συγχορδίας", μας λέει η κα Κατερίνα Νικολιδάκη, συνεργάτιδα του Μουσείου Κρητικής Εθνολογίας. Οι βοσκοί στόλιζαν τα ζώα τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο: με χοντροκούδωνα το καλοκαίρι, οπότε τα ζώα ήταν δυναμωμένα, μικρά λεράκια τον χειμώνα, για να μην τα κουράσουν. Καθένα, ανάλογα με την ηλικία, σωματική διάπλαση ή και τις δραστηριότητές του είχε το δικό του κουδούνι. Αυτό το μεράκι για την λεπτομέρεια πιά βιομηχανική παραγωγή θα το αντικαταστήσει ;

Ελισάβετ Πιτσοκάρου

**Συζητήσεις και
«συνεντεύξεις»
με τον
Χαράλαμπο
Παρασκουλάκη**

Ο Χαράλαμπος Παρασκουλάκης στο ντερμιτζίδικο του τον Ιούλιο του 1979 (φωτ. Χ.Μπ.)

ΑΠΟ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ και, πολύωρες, κατά καιρούς συζητήσεις με τον σύνομό μου Χαράλαμπο, μεταφέρω εδώ ελάχιστα στοιχεία. Κι αυτό για λόγους οικονομίας χώρου, ο οποίος πρέπει να μοιραστεί σε κείμενο και φωτογραφίες (ελάχιστες κι αυτές απ' όσες υπάρχουν).

Η πρώτη από τις συναντήσεις και συζητήσεις αυτές έγιναν πριν από εικοσιπέντε χρόνια, στο εργαστήριό του, με τον «Χαράλαμπε» καθισμένον μπροστά στο αμόνι να κατεργάζεται ένα μεγάλο λέρι, όπου και τον φωτογράφισα.

Δύο άλλες «συνεντεύξεις»-ποταμοί έγιναν πρόσφατα (29 Ιουλίου και 25 Σεπτεμβρίου), με τη βοήθεια, αυτή τη φορά μαγνητοφώνου. Τα στοιχεία που ακολουθούν προέρχονται από απομαγνητοφωνήσεις αυτών των συζητήσεων. Και, όπως θα παρατηρήσει ο αναγνώστης, ο λόγος του φημισμένου Αρμενιανού λερά, εκτός από αποκαλυπτικός των μυστικών της τέχνης του, αποτελεί, αυτός καθ' αυτός, και δείγμα «επιχάριτον» γνήσιου λαϊκού λόγου, που αρχίζει, δυστυχώς, να εκλείπει και από τις συνομιλίες, όχι μόνο των κατοίκων των αστικών κέντρων, αλλά και -όσων απομείνανε- κατοίκων των ορφανεμένων χωριών μας.

«ΗΜΟΥΝΕ, ΠΑΝΤΑ ΜΟΥ, ΤΑΜΑΚΙΑΡΗΣ ΣΤΗ ΔΟΥΛΕΙΑ»

Χ.ΜΠ.: Το λοιπόν, να μου διηγηθείς, σύνομε, για την τέχνη σου και για τους δασκάλους σου.
ΠΑΡΑΣΚ.: Από κοπέλι βοήθουνα τον πατέρα μου στο ντερμιτζίδικο.

Χ.ΜΠ.: Ήσουνε, δηλαδή, σιδεράς κι εσύ.

ΠΑΡΑΣΚ.: Ναι. Σιδεράς. Ο γέρος ήτονε καλός τεχνίτης στα εργαλεία τα γεωργικά. Πολύ καλός. Εγώ ήμουνα πάντα μου ταμακιάρης¹² στη δουλειά. Έκανε μίαν ημέρα ο πατέρα μου τσάπες, που 'χανε τότες μεγάλη ζήτηση. Πιάνω, το λοιπόν κι εγώ. Λέω του:

- Εγώ θα κάμω πέντε!

- Όι και πέντε! μωρέ!

Εχερίκωσα. γιατί' απού λες, με δύο παραγιούς. Ήτονε 15-16 χρονώ, γερά κοπέλια, στει βαροκόπους. Εχτύπουνα κι εγώ με μια μική βαριοπούλα, κι ετέλειωσα μίαν ημέρα εννιά τσάπες! Κι ο άλλος ντερμιτζής του χωριού (χωριό και μη όνομα, που λένε), δεν ετέλειωνε μίαν! Δουλεύαμε όμως δεκάξι και δεκαεφτά ώρες την ημέρα! (...)

ΟΙ ΔΑΣΚΑΛΟΙ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΛΕΡΙΟΥ

Χ.ΜΠ.: Να περάσομ' όμως στα λέρια.

ΠΑΡΑΣΚ.: Ναι, όπου θέλεις

Χ.ΜΠ.: Την τέχνη του λεριού στην έμαθε ο πατέρας σου ;

ΠΑΡΑΣΚ.: Να σου πω. Ο συχωρεμένος ο πατέρας μου ήτονε στα γεωργικά εργαλεία κορυφή.

Χ.ΜΠ.: Τσάπες, μανάρες και τ' αποδέλοιπα

ΠΑΡΑΣΚ.: Ναι. Θυμούμε που το παίρναμε βέργα τ' ατσάλι και το κόβαμε για να κάμομε τα εργαλεία (...)

Ύστερα, επήγα μίαν ημέρα στα Χανιά με το γάιδαρο κι επήρα κάρβουνα. Κι επήγα εις του Νεύρο. Ήτονε δυό αδέρφια. Ο ένας ήτονε καλός τεχνίτης εις τα εργαλεία, ο άλλος ήταν εις τα λέρια.

Χ.ΜΠ.: Πώς τον έλεγαν αυτόν;

ΠΑΡΑΣΚ.: Νευράκης. Νεύρος Αντώνης. Νευραντώνης. Και έσιαζε λέρια. Και ήτανε καλά. Είχανε μαγαζί, μεγάλο, με πολλούς παραγιούς (...)

ΠΟΛΛΑ ΔΥΣΚΟΛ' Η ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΛΕΡΙΟΥ...

ΠΑΡΑΣΚ.: Επολεμούσαν κι άλλοι από παε από τσ' Αρμένους. Επολεμούσαν και δέκα και δεκαπέντε χρόνια, μ' αναφιλέ¹³. Ο Πανάγος έκαμε τριάντα χρόνια στο Νεύρο, μα λέρι να κάμει δεν τα κατάφερε! Γιατ' είναι πολλά τα μυστικά τούτης τση δουλειάς. Στην αρχή το περιβάλλεις το λέρι με πηλό και το χώνεις στο καμίνι ώστε να κοκκινίσει και να λειώσουνε τα μέταλλα. Θέλει όμως πολλή προσοχή, γιατί μπορεί να σου τρυπήσει, να το φάει η φωτιά (...).

Χρειάζεται ορισμένη θερμοκρασία. Πρέπει να του βάλεις και χαλκό του λεριού. Κι είναι πλια δύσκολο να του βάλεις το χαλκό. Μ' άμα του βάλεις μόνο χαλκό, πάλι δεν κάνει. Χρειάζεται και μπρούτζος. Είναι χίτρινος αυτός. Ο χαλκός είναι κόκκινος. Του βάνεις και ασήμι. Κι εδώ θέλει προσοχή. Άλλη θερμοκρασία θέλει ο χαλκός, άλλη ο ορειχαλκος, κι άλλη τ' ασήμι. Να μη σου καεί. Και να 'ναι κολλημένο και να βγάνει φωνή. Και μετά, άμα το σιάξεις, του περνάς το σείστρο, που λέμε. Πιάνεις ύστερα και το σφυρηλατείς, όπου καταλαβαίνεις να χρειάζεταιαι. Αμα πάει στην κορυφή, στο άριστο σημείο, εκεί που το λέει, πρέπει να το σταματήσεις. Γιατί άνε του παίξεις και μια σφυριά παραπάνω, χαλά. Το κάθε λέρι πάει εκεί που το λέει. Αυτό το μυστικό μου το δίδαξε ένας βοσκός. Ποιός και πώς, θα σου το πω παρακάτω. Εχει κι άλλα μυστικά η δουλειά. Μ' αυτά δεν τα λέω (...)

Και να σου πω και το άλλο. Εγώ, όντεν εχερίκωσα, είχα μεγάλη μανία, αλλά ήρθα, πολλές φορές σε σημείο να τα παρατήσω.

Χ.ΜΠ.: Βαριά η καλογερίκη, σύνομε. ε ;

ΠΑΡΑΣΚ.: Βαριά, λέειεις... Μα 'χει και τη γλύκα τ'η. Κι ύστερα, άμα μπεις εις το χορό πρέπει να χορέψεις, αλλιώς θα σε πάρουνε στει χουβές^{12α}.

ΥΣΤΕΡ' ΑΠΟ ΤΟ ΝΕΥΡΟ, Ο ΘΥΜΑΛΙΟΣ

ΠΑΡΑΣΚ.: Να σου πω 'δα και για το βοσκό, απού θα του συχωρώ ώστε να ζιώ! Ο Θυμαλιός ήταν. Θυμάσε τονε.

Χ.ΜΠ.: Κι αμέ; Γρίκα δα ίντα με ρωτά !

ΠΑΡΑΣΚ.: Δεν υπήρχε άλλος να τονε φτάνει. Αυτός, αν έθιαχνε λέρια, θαν' ήτονε όπως κι εγώ. Ηρχούντανε, το λοιπόν, ο Θυμαλιός στ' απεναντινό μαγαζί του Γιαννιού του Παπαμαρκάκη, του Γωνιώτη ως τον έλεγαν. Ειχ' αυτός τυρί καλό γωνιώτικο και κρασί μαρουβά^{12β}. Πήγαινε κι ο πατέρας μου στου Γιαννιού. Και πίνανε και τρώγανε. Και σαν άκουσε ο Θυμαλιός πως σιάζω λέρια, λέει - Παναγία μου ! Κι έρχεται στο ντερμιτζίδικο.

☞ συνέχεια από τη σ. 7

- Οσοο ! Γειά σου μωρέ λεβέντη, μου κάνει. Εγωιστής!! Και λείει του πατέρα μου:

- Να σιάζει το κοπέλι λέρια, κι εγώ θαν' έρχομαι κάθε κολατσιό, που στραλιζώ τα οζά. Κι ηρχούντανε κάθε κολατσιό.

Μια βολά τότε θυμούμαι, που ως μ' άκουσε από τη διπλανή ελιά το Γιαννιού, όπου βρισκούντανε, να δοκιμάζω ένα λέρι, μου βάνει τσι φωνές

- Μήγηη του 'γγίξεις άλλο, μην του 'γγίξεις άλλο-του λεριού δηλαδή που δοκιμάζα.

- Αστο 'κεια, κι έρχομαι τζιριτηχτός.

Κι ήρθε σαν την αστραπή στο ντερμιτζίδικο. Πιάνει το λέρι, το ξανοίγει, το παίξει, το πασπατεύει... Και με φίλιε, και μ' επαίνιε... Με βοήθηξε πολύ, ο συχωρεμένος.

ΜΠΗΚΑΝΕ ΚΙ ΑΛΛΟΙ ΣΤΟ ΧΟΡΟ, Μ'ΑΝΑΦΙΛΕ

ΠΑΡΑΣΚ.: Γιατί, σου λέω, επολέμα κι ο άλλος ντερμιτζής, που έκαμε στου Νεύρο το μαγαζί, δέκα χρόνια άδικα εμονομεριάσανε, ευτός κι ο Πανάγος που έκανε ούλη τη δουλειά.

Επήγε κι ο Γιάννης ο Καβρός, του Σίμου ο αδελφός. Είχε καμωμένα κι εκείνος στου Νεύρο δέκα χρόνια. Κι επολεμούσανε, μ' αναφιλέ (...)

Ερχεται μίαν ημέρα ο Θυμαλιός και με ρωτά:

- Ιντα πολεμούνε, μωρέ, κείν' οι ντελικανήδες¹⁴

- Λέρια, του λέω, σιάζουνε, Κωστή.

Και πάει και τσι τρακέρνει!¹⁵

- Ιντα 'ναι μωρέ, τούτοινε οι ντενεκέδες που καταχτυπάτε

- Λέρια πολεμούμε να σιάξομε, Κωστή, να σ' έχομε και μουστερή¹⁶.

- Λεέριερα ! Οντε θα κάμετε, μωρ' εσείς λέρι, θα σταθώ να μου το κρεμάσετε στο λαιμό... (...)

ΓΛΩΣΣΑΡΙ

- ντερμιτζής (τουρκ. demirci) = σιδεράς
- μπασαλής (pasa Ali) = είδος μικρού μαχαριού που είχαν πάντα μαζί τους οι παλιοί μας
- μεντεσές (τουρκ. mentese) = μασκουλοστροφάας πόρτας ή παραθύρου
- μάσκουλο (ιταλ. mascolo) = στροφάας πόρτας ή παραθύρου
- φαράσι (τουρκ. faras) = φτιαράκι για τα σκουπίδια
- μαγκάλι (τουρκ. mangal) = μεταλλικό σκεύος για τοποθέτηση κάρβουνων
- φουφού (τουρκ. fufu) = μαγκάλι
- μασιά (τουρκ. masa) = μεταλλική λαβίδα για αναμμένα κάρβουνα
- μανάρα, μανάρι (ιταλ. mannaia) = τσεκούρα, τσεκούρι
- σαλιαδόρος (ιταλ. saldatore) = ο μάνταλος της πόρτας
- μπεγίρι (τουρκ. beygir) = άλογο
- ταμακιάρης (τουρκ. tamahkar) = αχόρταγος
- α. χουβέ = γιουχάισμα
- β. μαρουβάς = πολλών χρόνων κρασί
- αναφιλέ (τουρκ. nafil) = του κάκου
- ντελικανής (τουρκ. delikanli) = κοπέλι
- τρακέρνω = αποπαίρνω κάποιον, γιουχαίζω
- μουστερής (τουρκ. musteri) = πελάτης

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΒΑΜΟΥ 1901 - 2005

Κάνω λοιπόν ένα άλμα στον χρόνο και βρίσκομαι στο προαύλιο του Γυμνασίου Βάμου!!

ΕΧΟΥΝ ΠΕΡΑΣΕΙ πολλά χρόνια από τότε και γι' αυτό αρχικά νόμισα πως θα 'χα ξεχάσει εκείνα τα Γυμνασιακά χρόνια. Μα καθώς τ' ανέσυρα στη μνήμη μου, ξύπνησε η νιότη μέσα μου και έσβησε το χρόνο που πέρασε μέσα στις μνήμης τα κανάλια. Στο μεγάλο χαμηλό επίπεδο ήμασταν γύρω στους 500 μαθητές-μαθήτριες,

στοιχισμένοι ανά τάξη την ώρα της πρωινής προσευχής. Τα κορίτσια με μαύρες ποδιές και άσπρο γιακά, τ' αγόρια με πηλίκιο που έφερε τα γράμματα Γ.Β., δηλαδή Γυμνάσιο Βάμου και είχε έμβλημα

την κουκουβάγια. Στο πιο ψηλό επίπεδο της αυλής, οι τότε καθηγητές, Λουλάκης, Θεολόγου, Παπαγιαννάκη, Παπαδερου, Ασχοξυλάκη, Πρινιανάκης, Γαλάνη κ.ά. Σταθερή φιγούρα όλη την εξαετία 1958-1964 ο Ιωάννης Κλωνάρης. Ήταν ψηλός, λιγνός, πάντα στοχαστικός, με τα χέρια διπλωμένα στους αγκώνες. Ετσι έρχεται η εικόνα του στη μνήμη μου. Στοχαστική, όμορφη μορφή, πρέπει να 'ταν στην τελευταία δεκαετία της επαγγελματικής του καριέρας. Στο Γυμνάσιο υπήρχε περιβάλλον γαλήνης και ανθρωπιάς και σ' αυτό συντελούσε κυρίως η οργάνωση του παραπάνω Γυμνασιάρχη, η καλή του σχέση με τους τότε καθηγητές αλλά και με 'μας τους μαθητές.

Δεν υπήρχε τότε συγχωινωμία, ούτε ταξί όπως σήμερα για να μας πηγαινοφέρουν. Εγώ και αρκετά άλλα παιδιά ερχόμασταν σε μισή ώρα με τα πόδια από τις Βρύσες. Πολλά, όμως, παιδιά από πιο μακρινά χωριά όπως τον Εμπρόσνερο, τον Βαφέ, τον Φρε, τη Μάζα, τον Αλίκαμπο και την Εξώπολη, ερχόταν σε μμια ή μιάμιση ώρα και ως εκ τούτου για να βρίσκονται στην ώρα τους στην πρωινή προσευχή, έπρεπε να ξυπνούν ξημερώματα ή και νύχτα ακόμη.

'Ημασταν μεικτό Γυμνάσιο και γι' αυτό υπήρχε κάποια αυστηρότητα. Ήταν όμως αισθητός και ο άνεμος της ελευθερίας στην έκφραση, της συνεργασίας και του σεβασμού στη γνώμη και τη σκέψη του άλλου. Αυτό βεβαίως ήταν σημαντικό, αν σκεφτεί κανείς ότι στα άλλα σχολεία την ίδια περίοδο υπήρχε αυταρχισμός και στρατιωτική νοοτροπία...

Απόσπασμα από την ομιλία της Προέδρου Εφετών του Διοικητικού Εφετείου Χαλίων κ. Αργυρώς Αποστολάκη από την εκδήλωση μνήμης και τιμής προς τον Γυμνασιάρχη Γιάννη Κλωνάρη που πραγματοποιήθηκε τον Δεκέμβριο του 2003 στο Γυμνάσιο Βάμου. Η κ. Αποστολάκη ήταν μαθήτρια στο Γυμνάσιο Βάμου την περίοδο 1958-1964. Το παραπάνω κείμενο δημοσιεύεται στην εφημερίδα μας με την ευκαιρία της έκδοσης ημερολογίου για το έτος 2005 από το Γυμνάσιο Βάμου.

Ημερολόγιο 2005

Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Βενιζέλος»

ΣΕΙΡΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ - ΔΙΑΛΕΞΕΩΝ
διοργανώνει τα τελευταία χρόνια
το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών
και Μελετών «Ελευθέριος Βενιζέλος»,
το οποίο ιδρύθηκε προ πενταετίας
στα Χανιά με σκοπό τον συντονισμό της
συστηματικής έρευνας
της εποχής, του έργου και της ζωής
του Ελευθερίου Βενιζέλου.
Παρακολουθώντας τις τελευταίες
εκδηλώσεις που πραγματοποιήθηκαν
από το καλοκαίρι μέχρι και το Φλεβάρη
αυτού του χρόνου
αξίζει να σημειώσουμε τα παρακάτω:

«Αγροτική κοινωνία και οικονομία τη Βενιζελική περίοδο»

Τριήμερο επιστημονικό συνέδριο πραγματοποιήθηκε από τις 3 έως τις 5 Νοεμβρίου 2004, στην Αίθουσα της Παλαιάς Βουλής στην Αθήνα, με θέμα: «Αγροτική κοινωνία και οικονομία τη Βενιζελική περίοδο», κατόπιν πρωτοβουλίας του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Βενιζέλος», του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών και του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Στόχος η διερεύνηση της εξέλιξης του αγροτικού τομέα, η ανάδειξη των οικονομικών και κοινωνικών δομών, οι παρεμβάσεις και οι μεγάλες τομές των βενιζελικών κυβερνήσεων, που μέχρι και σήμερα εξακολουθούν να έχουν διαχρονική ισχύ.

«Ο θάνατος του Ελ. Βενιζέλου στον Αθηναϊκό Τύπο»

Σε μια πολύ ενδιαφέρουσα εκδήλωση, με πρωτοβουλία του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Βενιζέλος» και την υποστήριξη της Γενικής Γραμματείας Περιφέρειας Κρήτης, παρουσιάστηκε στην Αθήνα, τη Δευτέρα 31/01/05 στην αίθουσα της Ιστορικής Παλαιάς Βουλής, το βιβλίο με τίτλο: «Ο θάνατος του Ελευθερίου Βενιζέλου στον Αθηναϊκό Τύπο».

Το βιβλίο επιμελήθηκε η ιστορικός Ελένη Γαρδίκια-Κατσιαδάκη συνιστά αποτέλεσμα μακροχρόνιας συστηματικής ερευνητικής επεξεργασίας της συγγραφέως, αποτυπώνοντας τις εντυπώσεις που προκάλεσε ο θάνατος του Ελευθερίου Βενιζέλου στην ελληνική κοινή γνώμη, μέσω σειράς άρθρων που δημοσιεύτηκαν στον αθηναϊκό τύπο το 1936.

Θέρισο- 100 χρόνια και πολιτικό μνημόσυνο των Βενιζέλων

Στις 3-5 Μαρτίου διεξήχθη στο Πνευματικό Κέντρο Χανίων συνέδριο με θέμα «Θέρισο 100 χρόνια». Το συνέδριο διοργανώθηκε από το Εθνικό Ίδρυμα «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος» με τη συμπαράσταση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Χανίων και του Δήμου Θέρισου και με την υποστή-

ριξη του Δήμου Χανίων και του Πνευματικού Κέντρου. Παράλληλα λειτούργησε έκθεση ντοκουμέντων και φωτογραφικού υλικού με θέμα την επανάσταση του Θέρισου. Τις εκδηλώσεις τίμησε με την παρουσία του ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας Κ. Στεφανόπουλος. Στο μεταξύ στις 27 Μαρ-

τίου, πραγματοποιήθηκε στους Τάφους των Βενιζέλων το ετήσιο πολιτικό μνημόσυνο των Ελευθερίου & Σοφοκλή Βενιζέλου, το οποίο συνδιοργάνωσαν ο Δήμος Χανίων και το Εθνικό Ίδρυμα «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος» με ομιλητή τον Πρωθυπουργό Κ. Καραμανλή.

Αφιέρωμα στον Ελευθέριο Βενιζέλο

Στο κατάμεστο από κόσμο αμφιθέατρο του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου Χολαργού Αττικής, πραγματοποιήθηκε την Κυριακή, 6 Φλεβάρη, η έναρξη εβδομαδιαίου αφιερώματος για τον Ελευθέριο Βενιζέλο.

Ο Χαράλαμπος Μπουρνάζος

ντες στην έναρξη, πέραν του πλήθους των δημοτών του Χολαργού και άλλων κοντινών περιοχών που κατέκλυσαν το αμφιθέατρο, ήταν πολλοί, εκπρόσωποι του πολιτικού και καλλιτεχνικού κόσμου, των τοπικών δημοτικών αρχών, εκπρόσωποι των Ενόπιων Δυνάμεων, συλλόγων, καθώς και πολλές παρουσίες από τον χώρο της διανοήσης. Κεντρικοί ομιλητές στην εναρκτήρια εκδήλωση του εβδομαδιαίου αφιερώματος στον μεγάλο αυτόν Έλληνα πολιτικό, ήταν ο διευθυντής του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος», Νίκος Παπαδάκης, η συγγραφέας και μέλος του Δ.Σ. του Ιδρύματος, Ζωή Μητσotάκη, καθώς και ο συγγραφέας μας ιστορικός - ερευνητής και επίσης μέλος του Δ.Σ. του

Ιδρύματος, Χαράλαμπος Μπουρνάζος.

Στον «Κρητικό Βενιζέλο της περιόδου από το 1864-1910», τέλος, που αποτελεί ουσιώδες κεφάλαιο για την μελέτη και ερμηνεία του φαινομένου «Βενιζέλος», αφιέρωσε την ομιλία του ο Χαράλαμπος Μπουρνάζος, επιχειρώντας μια όσο το δυνατόν πιο περιεκτική αναφορά στην ανατροφή και εξέλιξη της προσωπικότητας του Ελευθερίου Βενιζέλου, που βοηθά στην παρακολούθηση της ιστορικής διαδρομής του κατά την 46χρονη διαμονή του στην Κρήτη.

Η εκδήλωση ολοκληρώθηκε με τα εγκαίνια φωτογραφικής έκθεσης για τον Ελευθέριο Βενιζέλο, ενώ στα αξιοσημείωτα περιλαμβάνεται επίσης και η προβολή ενός σπάνιου ηχητικού ντοκουμέντου από ομιλία του

Μία μεγαλειώδης βραδιά

«Ήταν μεγαλειώδης βραδιά σ' έναν όμορφο και δρασερό τόπο» είπε, μεταξύ των άλλων, ο μητροπολίτης Κυδωνιάς και Αποκορώνου Ειρηναίος Αθανασιάδης, χαιρετίζοντας την εκδήλωση της παρουσίασης του βιβλίου της Ζωής Μητσotάκη για τον παππού του πρώην πρωθυπουργού Κων/νου Μητσotάκη «Κωνσταντίνος Κ. Μητσotάκης:

Στην αυγή της κρητικής ελευθερίας (1868 - 1898)», που έγινε τη Δευτέρα 20 Σεπτεμβρίου 2004 στο Δημοτικό Κηποθέατρο Χανίων.

Η παρουσίαση του βιβλίου, στην έκδοση του οποίου συνέπραξαν το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος», το Ίδρυμα Κωνσταντίνος Κ. Μητσotάκης και οι εκδόσεις «Παπαζήση», έγινε από το συγγραφέα μας ιστορικό ερευνητή, Χαράλαμπο Μπουρνάζο, ο οποίος χαρακτήρισε τη συγγραφή του συγκεκριμένου βιβλίου «Πράξη στοργής και τρυφερότητας» για την προσωπικότητα του Κωνσταντίνου Κ. Μητσotάκη και βεβαίως «έργο ζωής» της συγγραφέως.

Ο απολογισμός του Συλλόγου στην πρώτη συνάντηση του χρόνου

Παραθέτουμε τα σημαντικότερα αποσπάσματα του απολογισμού του Δ.Σ. όπως αναγνώστηκε στη Γενική Συνέλευση από τον πρόεδρο του Συλλόγου Γιάννη Τσακίρακι.

Αγαπητοί συγχωριανοί, Αγαπητοί προσκεκλημένοι, εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου μας, του «Κριτοβουλίδη», σας απευθύνω τον Πρωτοχρονιάτικο χαιρετισμό του και εύχομαι ο νέος χρόνος να μας βρει όλους με Υγεία, Ευτυχία, και στο χωριό μας καλύτερες μέρες ανάπτυξης και προκοπή.

Ο Νίκος Χριστοδουλάκης

Καμάρι και καύχημα των δραστηριοτήτων μας, κατά περασμένη περίοδο, είναι η αγορά του γραφείου του συλλόγου μας. Εκκρεμεί η ολοκλήρωση της διαμόρφωσης του γραφείου, ο εξοπλισμός, και η διακόσμηση του χώρου. Πρέπει να αποκτήσει τηλέφωνο, ένα φαξ, ένα Ηλεκτρονικό Υπολογιστή, μια βιβλιοθήκη, απαραίτητη για να στεγάσει το αρχείο του Συλλόγου και της Εφημερίδας. Είναι απαραίτητο να γίνουν όλα αυτά για να μπορεί το νέο γραφείο να γίνει

λειτουργικό και να εξυπηρετεί τις ανάγκες του Συλλόγου, και της εφημερίδας μας.

Συνεχίζεται η τακτική έκδοση της εφημερίδας μας της Ελευθερόπολης, η οποία έρχεται σε όλους σας, και μπορείτε να την κρίνετε και να την σχολιάσετε.

Για τα Χριστούγεννα αντί για το τεύχος με την τακτική ύλη προτιμήσαμε να βγει το Ημερολόγιο. Έχει πολύ ενδιαφέρον να μας πείτε τη γνώμη σας και για αυτήν την ενέργεια και για τα υπόλοιπα τεύχη της χρονιάς που πέρασε. Σημειώνω ότι η ανταπόκριση από όπου έχουμε επικοινωνία αλλά και η παρουσίαση από τον τύπο ήταν θετικές. Είχαμε 5-6 παρουσιάσεις του ημερολογίου με διθυραμβικές κριτικές στα «Χανιώτικα Νέα» καθώς και στην «Ελευθεροτυπία». Επίσης πήραμε αρκετές επαινετικές για την προσπάθειά μας επιστολές. Θα σας διαβάσω μια χαρακτηριστική επιστολή του Μπολανάκη Μανώλη (βλ. σ. 20).

Δυστυχώς σήμερα βρισκόμαστε για πολλούς λόγους σε ένα σημείο καμψής της έκδοσης από πολλές και διαφορετικές πλευρές. Θα ήθελα να σημειώσω πως η τύχη της εφημερίδας είναι άρρηκτα δεμένη με την τύχη του συλλόγου και των Αρμενιανών της Αθήνας σαν Κοινότητα (παροικία).

Προσωπικά όταν ξεκίνησε η προσπάθεια για την έκδοση της εφημερίδας είχα υποσχεθεί ότι θα έβγαινε για τουλάχιστον δυο χρόνια. Διαψεύστηκα ευχάριστα και έχομε φτάσει στα 8 χρόνια με μόνη βοήθεια και συμμετοχή στα κείμενα που κατά καιρούς γράφουν οι συνεργάτες της εφημερίδας.

Δυστυχώς το μέλλον δεν είναι ευοίωνα. Προσπαθώ περίπου 3 χρόνια να καταμερίσω ένα μέρος της δουλειάς, χωρίς μέχρι σήμερα να έχει υπάρξει ανταπόκριση, γεγονός που καθιστά προβληματική τη συνέχεια της έκδοσης, κάτι που προσωπικά δεν μπορώ να σας εγγυηθώ.

Σήμερα, στην κατάσταση που βρίσκεται ο σύλλογος μόνη ελπίδα

Το νέο 11μελές Δ.Σ. του Συλλόγου μας

- Τερεζάκης Γιάννης, **πρόεδρος**
- Βαγιωνάκης Γιώργος, **αντιπρόεδρος**
- Τερεζάκη Ελ. Σοφία, **γραμματέας**
- Κοτίδης Βασίλης, **ταμίας**
- Τερεζάκη Μιχ. Σοφία, **αναπλ. γραμματέας**

τακτικά μέλη

- Παπαγιαννάκης Σπύρος • Τερεζάκης Σταύρος • Τσακίρακης Γιάννης • Τσιτσιρίδη Ελένη • Τσιτσιρίδης Στρατής • Φρεσκάκης Γεώργιος

αναπληρωματικά μέλη

- Βασάλου Κυριακή • Γαβριηλίδη Εύη • Μαρινάκη Γεωργία

μέλη εξελεγκτικής επιτροπής

- Τσιτσιρίδη Ευδοξία • Λαμπαθάκης Βασίλης • Βαγιωνάκης Γιάννης

μας είναι η ανανέωση του ΔΣ, όχι απαραίτητα των προσώπων αλλά κυρίως των ιδεών και των πρακτικών.

Έγραφα με αφορμή ένα κείμενο του Μανώλη Πιπεράκη στο τεύχος 34: «...Το σημερινό Διοικητικό Συμβούλιο δεν χάνει ευκαιρία να προσκαλέσει σε συσπείρωση κάθε Αρμενιανό που νοιάζεται για τον τόπο μας, και να του δώσει την ευκαιρία της προσφοράς. Αν κρίνομε από τα αποτελέσματα των τελευταίων χρόνων, με την απομάκρυνση από το Σύλλογο και την πενήνη υποστήριξη στην εφημερίδα μας πολλών συγχωριανών, μάλλον δεν το κάνει με τον καλλίτερο τρόπο. Αλλά και για όσους νομίζουν ότι μπορούν να αναλάβουν μια τέτοια πρωτοβουλία ο δρόμος είναι ανοικτός. Οι εκλογές για το νέο Διοικητικό Συμβούλιο θα γίνουν στις αρχές του νέου χρόνου, όπου όσοι προσέφεραν ότι είχαν να προσφέρουν -και πρώτος εγώ- είναι καιρός να παραχωρήσουν τη θέση τους σε νέους με μεράκι και νέες δημιουργικές ιδέες».

Για να γίνουν όλα αυτά χρειάζεται κόπος, χρόνος και φυσικά χρήμα. Θα ήθελα να επαναλάβω την αμέριστη ευγνωμοσύνη μας, και το ευχαριστώ μας, σε όλους τους φίλους του Συλλόγου, αλλά ιδιαίτερα στους φίλους της «Ελευθερόπολης», που με κάθε τρόπο δείχνουν την αγάπη τους σ' αυτήν

την προσπάθειά μας. Θέλω να ομολογήσω πως χωρίς αυτή την αγάπη, που συνέχεια έρχεται από εκεί που δεν την περιμένουμε, η έκδοση της εφημερίδας θα είχε τερατισθεί από πολύ καιρό.

Αγαπητοί συγχωριανοί, θέλω να γνωρίζετε ότι η σημερινή παρουσία σας, η αγάπη, η ανταπόκριση και η συμμετοχή σας στις εκδηλώσεις του Συλλόγου μας, είναι η αναγνώριση της προσφοράς και στήριξη της προσπάθειας του Διοικητικού Συμβουλίου.

Μιας προσπάθειας που κάνομε στο Σύλλογο για να διατηρήσομε τις μνήμες και το άρωμα από τα ήθη και από τις συνήθειες του χωριού μας. Μνήμες που θεωρούμε πρωταρχικό καθήκον μας όχι μόνο να διατηρήσομε ζωντανές αλλά και να τις μεταλαμπαδεύσομε στους νεότερους που δεν τις έχουν ζήσει.

Το Διοικητικό Συμβούλιο σας υπόσχεται ότι θα καταβάλει κάθε προσπάθεια για τη σύσφιξη των σχέσεων, και την επικοινωνία ανάμεσα στους Αρμενιανούς όπου και αν βρίσκονται. Σε αυτή την προσπάθεια ιδιαίτερη συμβολή έχει η εφημερίδα μας η «Ελευθερόπολη», με τις όποιες δυσκολίες και αδυναμίες και αν έχει.

Αγαπητοί συγχωριανοί,

Σας εύχομαι καλή διασκέδαση, να περάσετε καλά, και στην επόμενη εκδήλωση του Συλλόγου μας, να είμαστε πάλι μαζί.

τόπος αγαπημένος

**Ας επανέλθουμε, όμως, στη μικρή μας γιορτή!
Μια γιορτή που φέτος αποφασίστηκε να αφιερωθεί στους νέους
και κυρίως να δοθεί ο λόγος στους νέους...**

**Έτσι, στο μέσο περίπου της εκδήλωσης
η νεαρή Νανά Νικολάου ανέβηκε στο βήμα
και διάβασε ένα κείμενο που ετοίμασε η Κική Βασσάλου
για τους Αρμένους, το αγαπημένο μας χωριό:**

ΠΟΣΟ ΔΥΣΚΟΛΟ ΕΙΝΑΙ
να αποτυπώσεις στο χαρτί
όλα αυτά που σε συνδέουν
και όλα αυτά που έχεις
συνδέσει με το χωριό μας.
Εικόνες, χρώματα, ήχοι,
γεύσεις και μυρωδιές σε
ένα μπέρδεμα τόσο αρμο-
νικό όσο και απαγορευτικό
να το αφήσεις πίσω, να το
λησμονήσεις...

Οι περισσότεροι από
μας μεγαλωμένοι στην
πόλη, συνηθισμένοι στα
πολλά, καλά και κακά της,
αριθμούμε σωρό αναμνή-
σεων και αξέχαστων στιγ-
μών στον αγαπημένο τόπο.
Στον τόπο που νιώθουμε
όσο δικό μας νιώθουμε και
το σπίτι μας, στον τόπο
που πάνω από όλα και
πέρα από όλα αγαπή-
σαμε και αγαπάμε για το
αίσθημα της κοινότητας
και του συλλογικού που
βιώνουμε εκεί, σε αντίθεση
με τη πολύβοη ταυτόχρονα
και μοναχική πόλη.

Τα Χριστούγεννα, το
Πάσχα, το καλοκαίρι, η
κάθε Κυριακή ξεχωριστά
στο χωριό, γιορτές, εποχές
και μέρες όπου όλοι έχουμε
να θυμηθούμε κάτι όμορφο
στην οικογένεια και στην
παρέα, στην παρέα με το
φίλο, το χωριανό, το γεί-
τονα, ακόμα και τον περα-
στικό... Συναπαντήματα
σε σπίτια και στο καφενείο
για τους μεγαλύτερους,
στο γήπεδο, το σχολείο, τα
κρύα νερά για τους νεότε-
ρους, κουβέντες, φαγοπό-

τια, γλέντια σχεδόν απ' το
πουθενά. Παντού γνωστοί,
φίλοι και μη, συχνά αυτό
δεν έχει και πολλή σημα-
σία, οι σχέσεις άλλωστε
χτίζονται, κερδίζονται...
θέληση, διάθεση και χημεία
να υπάρχουν... κι αν η
τελευταία δεν υπάρχει...
καλή καρδιά! Ο τόπος
πάντοτε κοινός, η ανα-
φορά εκεί στον πλάτανο
της πλατείας να υπενθυ-
μίζει σε όλους την ύπαρξη
της, την ανάγκη και τη
χαρά της συνύπαρξης...

Καλοκαίρια στους Αρ-
μένους... Ό,τι πιο όμορφο
έχει να θυμάται ο καθένας
από μας, μνήμες που τις
επαναφέρεις και μια γλυ-
κιά αγωνία, ένα μούδια-
σμα, ένας κόμπος στο
λαιμό σε πνίγουν και αν
μπορούσες εκείνη ακριβώς
τη στιγμή, ίσως και κάθε
στιγμή θα έκανες τα πάντα
για να βρεθείς εκεί.

Το ταξίδι με το καράβι
αρκετά μεγάλο και μακρύ
για να κατανικήσει τη γλυ-
κιά αγωνία που όσο πλη-
σιάζουμε στη Σούδα μετα-
τρέπεται σε ακαταμάχητη
λαχτάρα... Όταν δε το
αυτοκίνητο στρίβει από
την εθνική στη γέφυρα
και μπαίνει στο δρόμο για
το χωριό και τελικά στο
χωριό, όλα απλώς μοιάζουν
όμορφα. Τίποτα περισ-
σότερο και τίποτα λιγό-
τερο από αυτό. Οι μέρες
ξεδιπλώνονται γλυκές, οι
νύχτες μαγικές.

Και το παράδοξο
όλων... Οι περισσότεροι
από μας, αν και μένουμε
στην Αθήνα, με τις δου-
λειές, τις υποχρεώσεις, τις
αποστάσεις, ίσως και από
τεμπελιά, δε συναντιόμα-
στε σχεδόν ποτέ, χανό-
μαστε... για να έρθει η

στο χωριό παίρνει το δρόμο
της. Αφήνει πίσω άγχη, τρέ-
ξιμο, υποχρεώσεις, ξεκουρ-
δίζει για λίγο το παρά-
λογα βιαστικό, ασταμά-
τητο ρολόι της πόλης, της
κάθε πόλης και ζει πια
στο ρυθμό των Αρμένων...
Νέοι, νεότεροι, μεγάλοι
και μεγαλύτεροι, ο καθέ-
νας με τους δικούς του και
όλοι μαζί σε κοινές και
μη συναντήσεις, εμπειρίες,
με χαρές, γέλια, γκρίνιες,
ακόμα και κουτσομπολιά,
ένα ανακάτεμα τόσο ευχά-
ριστο όσο και δυσάρεστο,
μα πάνω απ' όλα αλη-
θινό.

Κι όμως υπάρχει ένα
παράπονο. Ένα παράπονο

σε δημιουργικότητα, καλο-
προαίρετη κριτική, εικόνες
γεμάτες χρώμα...

Πόσες εικόνες και πόσες
ιδέες για διαμόρφωση
στην πράξη καινούριων
ακόμη καλύτερων εικόνων
σού έρχονται στο μυαλό;
Κάποιοι τρέχουν, κάποιοι
απολαμβάνουν, κάποιοι
σφετερίζονται, άλλοι
δικαίως αφορίζουν, και ό,τι
συνιστά την κοινωνία και
τις κοινωνικές διαφορές
στο σύνολό τους, τα βιώ-
νουμε πάντοτε και αναλ-
λοιώτα στο μικρόκοσμο
του χωριού μας, στη μικρή
κοινωνία των Αρμένων...

Κι όμως! Όλοι γνωστοί,
όλοι αγαπημένοι και μη,

Το μέλλον του Συλλόγου μας...

μια και μοναδική πρώτη
στιγμή συναπαντήματος
στο χωριό, να επαναφέρει
την απόλυτη εξοικείωση,
λες και δεν είχαμε χωριστεί
ποτέ, σαν να τα λέγαμε και
χθες. Οι πρώτες στιγμές,
κουβέντες ματιές κάπως
αμήχανες, οι αμέσως επό-
μενες, λυμένες, καθημερι-
νές, οικίες.

Και η καθημερινότητα

που πλανάται πάντοτε
κάπου στον αέρα, στον
αέρα που όταν φυσάει και
πλαισιώνει τη σκέψη, λίγα
σύννεφα μαζεύονται εκεί
και το τοπίο, αίφνης,
σκοτεινιάζει. Σκοτεινιάζει
μέχρι να επιστρέψουν οι
θετικές σχέψεις και πρά-
ξεις, μέχρις ότου η γκρίνια
μετατραπεί σε δραστηριό-
τητα και ο προβληματισμός

όλοι συναντιόμαστε κάτω
από την ίδια σκέψη, όλοι
φέρουμε την ίδια ιστο-
ρία, την ίδια ταυτότητα.
Τόπος πάντοτε κοινός,
σημείο συνάντησης, την
ίδια στιγμή που μιση, δια-
φωνίες βαθιά ριζωμένες,
εγωισμοί, όλα αυτά τα
δυσάρεστα και ανασταλ-
τικά, πρέπει κάποια στιγμή
να εκλείψουν και με

αφορμή την αγάπη στην κοινή αυτή αναφορά να δώσουν τόπο στη συλλογική δράση, στη γόνιμη δημιουργία και συνεργασία.

Κι εδώ υπεισέρχεται το παράπονο που λέγαμε και πριν. Όλοι αγαπάμε τους Αρμένους, όλοι με νοσταλγία αναπολούμε τα βιώματά μας εκεί και όλοι θέλουμε το καλό όχι απλώς του τόπου, αλλά της ολότητας που ονομάζεται Αρμένιοι, είτε έχει να κάνει με το περιβάλλον, τα πλούσια φυσικά κάλλη του χωριού, την ιστορική και πολιτισμική κληρονομιά του, είτε

έχει να κάνει με 'μας, με την ανθρώπινη παρουσία που δίνει ζωή στον αγαπημένο τόπο, που τον πλαισιώνει και τον μετατρέπει σε σώμα σε διαρκή κίνηση και δράση...

Είναι όμως το χωριό μας σώμα σε διαρκή κίνηση; Φτάνει μόνο η αγάπη γι' αυτό; Η αγάπη είναι απαραίτητη, αλλά όχι αρκετή. Και το χωριό μας χρειάζεται ώθηση. Ώθηση σε κοινές πράξεις με την ενεργή, μικρή ή μεγάλη, συμμετοχή του καθενός από μας ξεχωριστά. Είτε βρισκόμαστε στους Αρμένους, είτε και

στην Αθήνα, λίγο απ' το χρόνο μας και πολλή από τη διάθεσή μας είναι τα απαραίτητα συστατικά για να γίνουμε μια πλούσια σε δράσεις κοινότητα.

Εμείς οι νεότεροι, που συχνά μπρος στις διάφορες μικρές καθημερινές μας απολαύσεις λησμονούμε, άλλοι λίγο και άλλοι περισσότερο, ρίζες και παραδόσεις, («Αυτά είναι για τους μεγάλους», λέμε και προς στιγμή έχουμε δίκιο), όσο περνάει ο καιρός, και το μεταξύ μας δέσιμο ενισχύεται, έχουμε ήδη αρχίσει να σκεφτόμαστε την προοπτική κάποιων συναπαντημάτων τόσο εδώ όσο και στο χωριό.

Μια πρώτη κίνηση, η συμμετοχή μερικών από μας στο διοικητικό συμβούλιο του συλλόγου, είτε σαν τακτικά είτε σαν αναπληρωματικά μέλη, αυτό δεν έχει καμία σημασία (οι αποφάσεις λαμβάνονται

συναινετικά και η ισηγορία τυγχάνει πλήρους εφαρμογής). Η συμμετοχή μας στο σύλλογο, λοιπόν, σαν μια πρώτη προσπάθεια συντονισμού και πραγμάτωσης κάποιων ιδεών.

Άμεσα ενδεχομένως θα βάλουμε μπροστά τη δημιουργία μιας χορευτικής ομάδας ή κάτι άλλο, ενώ είναι θεμιτό ο καθένας που έχει όρεξη και ιδέες, απλώς να τις καταθέσει, και με την ενίσχυση και συνδρομή του συλλόγου, να τις πραγματοποιήσουμε μαζί. Νέος κόσμος, νέες ιδέες και μια συλλογικότητα, αποτελούμενη μόνο από τους νεότερους του χωριού μας, σε παράλληλη λειτουργία με το σύλλογο και τους μεγάλους. Ο χώρος στην οδό Αριστειδίου, στο κέντρο της πόλης, υπάρχει, ελπίζουμε και η διάθεση.

Και τα καλοκαίρια, όμως, στο χωριό, θα μπορούσαν να αναπτυχθούν εξίσου δυναμικές δραστηριότητες, ή έστω κάποιες γιορτές, όπως αυτές που μας διηγούνται οι γονείς και οι παππούδες μας απ' τα παλιά, κάποιο πανηγύρι, στην οργάνωση του οποίου θα είναι έκδηλη η συμμετοχή μικρών και μεγάλων. Συμμετοχή που αν δεν υπάρχει, μάλλον δεν έχει και νόημα να γίνει.

Κατά τ' άλλα, επίσης ενθαρρυντικό και αγαπημένο σημείο αναφοράς τα τελευταία χρόνια, για όλους τους Αρμενιανούς, όπου και αν βρισκόμαστε, η τριμηνιαία εφημερίδα μας,

η «Ελευθερόπολη». Ένα έντυπο, που όλοι περιμένουμε με λαχτάρα κάθε φορά που πλησιάζει η έκδοσή του, ένα έντυπο - ταυτόχρονα - που ετοιμάζεται με πολύ κόπο, και μας φέρνει σε επαφή με το ζωντανό κομμάτι του χωριού μας καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου.

Νέα, κοινωνικές εκδηλώσεις, γάμοι, βαφτίσεις, μαθητικές, φοιτητικές, επιστημονικές επιτυχίες, ακόμη και οι δυσάρεστες απώλειες, αλλά και ιστορίες από το παρελθόν και ό,τι έχει ανάγκη ο καθένας μας να γράψει και να δημοσιεύσει, όλα φιλοξενοούνται στην Ελευθερόπολη και όλα είναι καλοδεχούμενα! Ο καθένας... όπως μπορεί!

Και αυτό είναι το ζητούμενο για κάθε ενέργεια... Και κάπως έτσι θα πάψει η όποια γκρίνια, η όποια δυσαρέσκεια. Μια πρόταση - πρόσκληση από μας τους νέους για ενίσχυση της συλλογικής δράσης όλων μας, όλων των χωριανών και φίλων που ζουν, φιλοξενούνται, περνούν στους Αρμένους, λίγες ή πολλές στιγμές, όλων όσων η επιθυμία για ενίσχυση του συλλογικού συμβαδίζει με των υπολοίπων και με μια καλή αφορμή θα μετατραπεί σε μια εικόνα πλημμυρισμένη από χρωματικούς συνδυασμούς κάθε είδους, όπου ο καθένας μας θα έχει προσθέσει τη μικρή ή μεγάλη πινελιά του!

Καλή χρονιά, καλή δύναμη και καλή συνέχεια!

Ο Σταύρος Πατινωτάκης και ο Γιώργος Αλβανός (επάνω).

Ο πρόεδρος της εκτελεστικής επιτροπής Γιάννης Βαγιωνάκης ενώ απευθύνει τις νουθεσίες του στους νεότερους Βασίλη Λαμπαθάκη και Γιώργο Βαγιωνάκη (κάτω).

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2004

ΕΣΟΔΑ 2004

ΑΙΤΟΛΟΓΙΑ	ΠΟΣΟ Euro
Από προηγούμενο χρόνο	4.889,00
Συνδρομές μελών	4.303,00
Προσκλήσεις χορού 15/03/2004	2.420,00
Σύνολο	11.612,00

ΕΞΟΔΑ 2004

ΑΙΤΟΛΟΓΙΑ	ΠΟΣΟ Euro
Έξοδα εφημερίδας	4.702,00
Πίτα εγκαίνια Κέντρο "Κονάκι"	1.050,00
Κοινόχρηστα	2.275,00
Κοινόχρηστα	344,00
Επιστροφή δανείου	1.500,00
Σύνολο	9.871,00
Υπόλοιπο	1.741,00

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

Αθήνα 28-1-2005

ΠΡΟΣ Τον Σύλλογο Αρμενιανών Αττικής

Αγαπητέ Πρόεδρε,

Ευχαριστώ πολύ για την τιμή που μου κάνετε να με προσκαλέσετε στην κοπή της πίτας σας Ειλικρινά λυπάμαι που ανειλημμένες υποχρεώσεις δεν μου επιτρέπουν να παρευρεθώ. Εύχομαι σε όλους σας υγεία και προκοπή.

Με εκτίμηση
ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΑΡΚΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

Στο Σύλλογο των Αρμενιανών...

Στο Σύλλογο μ' εκλέξανε να'μαι ο καπετάνιος κ' ότι μπορώ καλύτερο για το χωριό να κάμω.

Δυό-τρεις είν' οι κοπελιές και οκτώ-εννιά οι άντρες συμβούλιο ταιριάζαμε σαν ασημένιες χάντρες.

Άλλοι θα κάμουν εκδρομές κ' άλλοι θα οργανώνουν χιλιά λογιά καλοδουλειές και θα τσι ξετελειώνουν.

Έχομε και παλαιικούς πρεπιά 'ναι του Συλλόγου με προσφορά τεράστια τσι περασμένους χρόνους.

Από τα χίλια δυο καλά είν' η εφημερίδα κι' εύχομαι ολόψυχα να βγαίνει κάθε μήνα.

Θεία η μεταλάβωση στο σαλεμό τση γνώσης όντε θα μπει στο σπίτι μας να μας ενημερώσει.

Ομορφομουσαφίρισα κερά και Ροδαρά μου για σένα είν' ορθάνοιχτη η πόρτα τση καρδιάς μου.

Θωρωά 'τνε την Ροδαρά ν' ανθίζει και να δένει χιλιά λογιά αρώματα στα φύλλα τση να φέρνει.

Μαστροπεριβολαής τση ο Μπάμπης ο Μπουρνάζος ώστε να στέκουν τα βουνά να μην τον βλάψει χάρος.

Με τούτανα κι' άλλα πολλά λόγια σπαθιά, σταράτα, ο Σύλλογος θα πορευτεί εις την καλήν τη στράτα.

Τρεζογιάννης

Άλλη μια πρωτιά αρμενιανή

ΑΛΛΗ ΜΙΑ ΠΡΩΤΙΑ πετύχαμε πάλι οι Αρμενιανοί με την προαγωγή σε ταξίαρχο του **Αντώνη Εμμ. Προεστάκη** και την τοποθέτησή του, με απόφαση του Συμβουλίου Μεταθέσεων, ως Αστυνομικού Διευθυντού Χανίων. Αποτελεί μάλιστα ευοίωνα συμβολισμό της εντυπωσιακής σταδιοδρομίας του, τ' ότι η προαγωγή του συμπίπτει με μια από τις μεγαλύτερες επιτυχίες που έχουν σημειωθεί τα τελευταία χρόνια στο Νομό Χανίων, πιθανόν και σ' ολόκληρη την Κρήτη, στον δύσκολο, απαιτητικό, επικίνδυνο αλλά τόσο ζωτικό για την ίδια την ύπαρξη της Κοινωνίας, τομέα της Δίωξης των εμπορών ναρκωτικών. Είναι ακριβώς ο τομέας όπου ο νέος αυτός αξιωματικός διακρίθηκε επανειλημμένως με συλλήψεις τέτοιου είδους εμπορών ναρκωτικών, όπλων και λοιπων κακοποιών.

Ο νέος Αστυνομικός Διευθυντής Χανίων, παιδί του Μανώλη Προεστάκη και της αξέχαστης Πολύμνιας, γεννήθηκε στους Αρμένους το 1956. Μετά το Δημοτικό Σχολείο Αρμένων και το Γυμνάσιο Βάμου, ύστερα από επιτυχείς εξετάσεις φοιτά στη Σχολή Αξιωματικών, απ' όπου αποφοίτησε το 1980 ως Ανθυπομείραρχος, σε ηλικία μόλις 24 ετών. Είναι ακόμα απόφοιτος της Αστυνομικής Ακαδημίας Αθηνών και έχει εκπαιδευτεί σε ειδικά σεμινάρια τροχαίας, διαχείρισης κρίσεων, ναρκωτικών, αεροπειρατειών κ.λπ.

Είναι παντρεμένος με την **Ζαχαρένια Λιγοφυγάκη**, φιλόλογο, καθηγήτρια στο 5ο Λύκειο Χανίων, και έχει δύο κόρες, μαθήτριες Γυμνασίου.

Θέλουμε, και απ' αυτήν εδώ τη

Αντώνης Εμμ. Προεστάκης

θέση, να εκφράσουμε τη χαρά μας για την προαγωγή αυτού του τόσο αγαπητού σ' όλους μας παιδιού του χωριού μας, και να του διαβιβάσουμε την πάνδημο ευχή μας (όπως την διατύπωσε ο Κρητικός ποιητής του 1240): **Ζωήν, χαράν και γειάν πολλή να 'χετε.**

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΚΑΛΛΙΒΡΕΤΑΚΗ

Τα παιδιά μεγαλώνουν τη χαρά μετριάζουν τη λύπη

«**Η ΧΑΡΑ ΟΤΑΝ ΤΗ ΜΟΙΡΑΖΕΣΑΙ** με τόσα πολλά παιδιά γίνεται μεγαλύτερη και η λύπη μικραίνει και χάνεται».

Κάπως έτσι περιγράφει την πολύτεχνη οικογένεια ο 41χρονος Δημήτρης Καλλιβρετάκης που μαζί με τη σύντροφο του Μαριάννα είναι γονείς 4 παιδιών ηλικίας 9.5, 7.5, 2.5 και 14 μηνών το μικρότερο.

«Τα πολλά παιδιά είναι πραγματική ευτυχία, ένα ανέλπιστα δώρο. Μόλις λες σε κάποιον ότι έχω τέσσερα παιδιά σε κοιτάζουν λες και ήλθες από τον Άρη. Άλλοι σε βλέπουν με κάποιο οίκτο. Δυστυχώς, η πολύτεχνη οικογένεια στο μυαλό πολλών είναι συνδεδεμένη με τη μιζέρια, κάτι που δεν ισχύει καθόλου», υπογραμμίζει ο κ. Καλλιβρετάκης.

Ο ίδιος δεν παραγνωρίζει

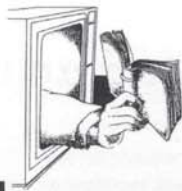
τις δυσκολίες που καλείται να αντιμετωπίσει μια πολυμελής οικογένεια. «Σε μας λείπει κάποιο συγγενικό πρόσωπο το οποίο θα μας βοηθάει στο σπίτι για να κρατήσει τα παιδιά, όταν οι υποχρεώσεις μας είναι πολλές. Πριν από ένα μήνα είχα κάνει μια εγχείριση στα πόδια και αμέσως

μετά και η γυναίκα έσπασε το πόδι της. Εκεί ζοριστήκαμε λίγο και νιώσαμε πραγματικά την πίεση, αλλά τα καταφέραμε. Όταν αγαπάς πάρα πολύ τα παιδιά, ούτε τα χρήματα ούτε ο χρόνος δεν μπορεί να σταθεί εμπόδιο στο να τα αποκτήσεις. Κάνεις τον προγραμματισμό και πάνω εκεί πορεύεσαι. Βέβαια, όσο μεγαλώνουν τα παιδιά μεγαλώνουν και τα προβλήματα, όπως έλεγαν οι παλιοί σοφοί, αλλά για μας τίποτα δεν συγκρίνεται με μια στιγμή οικογενειακής γαλήνης, με το να καθόμαστε όλοι μαζί γύρω από το τραπέζι την ώρα του φαγητού. Οι στιγμές αυτές είναι μοναδικές».

Όσο για τα γενικότερα προβλήματα των πολυτέκνων, ο κ. Καλλιβρετάκης επισημαίνει ότι απαιτείται η θεσμική επίλυση τους.

Από αφιέρωμα των «Χανιώτικόν Νέων» στους πολυτέκνους

Βιβλίο

Επιμέλεια Χ.Μπ.

Ιερέως Εμμ. Βορεινάκη Γαβαλοχώρι Αποκορώνου. Η ταυτότητά του.

ΜΙΚΡΗ ΠΙΚΡΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Πριν προχωρήσω στο βιβλίο του σεβαστού π. Μανώλη Βορεινάκη, θα ήθελα να υπενθυμίσω μερικά πασίγνωστα πράγματα, τα οποία επαναφέρει στη μνήμη το προκείμενο βιβλίο. Ενωό το θεμελιώδες ζήτημα των πηγών της τοπικής – και όχι μόνον – ιστοριογραφίας, οι πλείστες των οποίων έχουν ήδη εκλείψει, καθώς έχουν εκλείψει και οι εστίες τους

Παλιά Δημοτικά σχολεία (μαθητολόγια κλπ.), Κοινοτικά γραφεία (ληξιαρχικές και άλλες πράξεις των παλιών κοινοτήτων), Ναοί αλειτούργητοι (ιερατικές πράξεις κλπ). Κραυγαλέες κι οδυνηρές περιπτώσεις τα παλιά «χαρτιά» ενίων αποκορωνιώτικων παλιών Δημοτικών σχολείων και «Δημαρχείων». Εκλείπουν επίσης και οι τελευταίοι εναπομείναντες φορείς της προφορικής ιστορίας οι ηλικιωμένοι και υπέρηχοι άνθρωποι μας, που αποχωρούν καθημερινά από τη ζωή, συναποκομίζοντας τα θησαυρίσματα της πείρας τους, άγνωστα κι ακατάγραφα τα πλείστα... Αλλά και πολλή από την εναπομένουσα γραφτή κι αναντικατάστατη πρώτη ύλη της ιστοριογραφίας λανθάνει, παραπεταμένη κι αναξιοποίητη σε οικογενειακά συρτάρια, κασέλες, ντουλάπια και άλλους απροσπέλαστους στους ερευνητές χώρους ή βρισκεται, αταξινόμητη, άγνωστη κι ακαταλόγο-γράφητη σε, επαρχιακά κυρίως, αρχαιοστάσια. Μια άλλη πολύτιμη και υπό εξαφάνιση ιστορική πηγή είναι οι υλικές πηγές, όπως, λόγου χάριν, είναι, για τους Αρμένους, οι παλιοί αλευρόμυλοι και τ' αλετριβιδιά, τα καταλύματα του Αη Γιώργη του Καλοσυσιά, ο Πύργος του Γιαννίτσαρη, το παλιό εκκλησιδάκι της Παναγίας κ.α.

ΟΙ ΜΕΡΑΚΛΗΔΕΣ ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

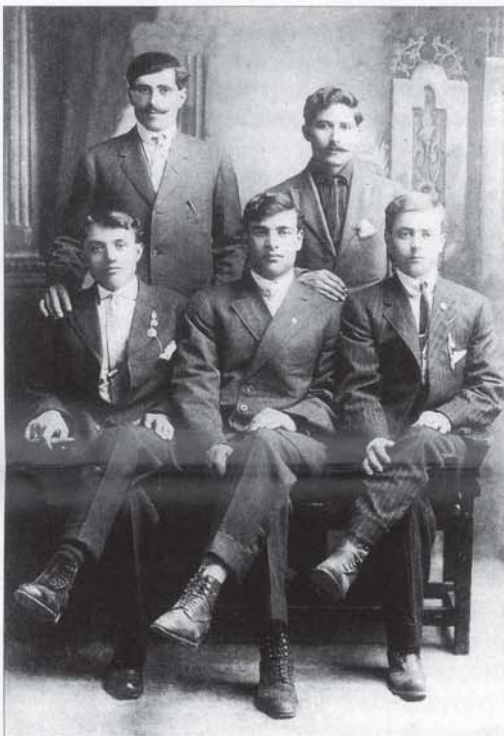
Με αφορμή το βιβλίο του π. Μανώλη Βορεινάκη, θα ήθελα ακόμη να προσθέσω πως έργα της κατηγορίας αυτής, γραμμένα με μεράκι από φιλόστορες εραστές της τοπικής μας ιστορίας, είναι, κατά κανόνα, αμέθοδα, άνισα και ελλιπή, με προβλήματα στη δομή και την αρχιτεκτονική τους, «είδος μικτόν αλλά νόμιμον», για να το πώ με την φράση του Διονυσίου Σολωμού.

«ΣΥΡΝΕΤ' ΟΠΙΣΩ, ΠΗΑΙΝ' ΟΜΠΡΟΣ, ΖΕΡΒΑ ΔΕΞΑ ΓΙΑΓΕΡΝΕΙ» (Ερωτόκριτος)

Αυτή όμως η αμεθόδευτη γραφή, που πετιέται από την ιστορική πληροφορία και το ντοκουμέντο στην ανάμνηση, τον λυρισμό και την αναπόληση, είναι ίσως η κρυφή γοητεία των βιβλίων τούτης της κατηγορίας. Δείγματος χάριν, από το βιβλίο του π. Μανώλη Βορεινάκη:

Ο νοσταλγός: «Σήμερα οι περισσότεροι που ζούσαν εκεί, έχουν αναχωρήσει. Εκείνοι που μένουν σταθερά στη θέση τους, και είμαι βέβαιος ότι χαίρονται όταν τους επισκέπτομαι, είναι οι Άγιοι μας. Αυτοί σίγουρα με θυμούνται, όπως τους θυμούμαι και εγώ» (σελ. 3). «Το

αλώνισμα, παρά τον κόπο του, ήτο κάτι σαν πανηγύρι. Επειδή συνήθως σε κάθε περιοχή ήταν πολλά αλώνια μαζί, οι φωνές προς τα ζώα ή προς τους ανθρώπους, τα τραγούδια μικρών και μεγάλων ζωντάνευαν την περιοχή. Τα ζώα,

γαϊδούρια, αγελάδες, άλογα, οι πιστοί συνεργάτες του γεωργού, γύριζαν μέσα στο αλώνι ώρες ολόκληρες, λες και καταλάβαιναν ότι με την εργασία των βοηθούσαν στη ζωή των ανθρώπων του σπιτιού [...]. Τώρα κανείς δεν σπέρνει, κανείς δεν αλωνίζει. Τα χωράφια και οι πλαγιές που έδιδαν ψωμί στο χωριό έχουν γίνει άγριοι βοσκότοποι...» (σελ.131).

Και ο ερευνητής: «Σε συμβόλαιο της οικογενείας Νικ. Φραντζεσκάκη του 1881 αναφέρεται αγοραπωλησία, με πωλητή τον Τζεμελή Αγά Μενιουδάκη, κάτοικο Χανίων, Δημαρχιακό κλητήρα [...]. Ο Μενιουδάκης είχε αγοράσει το χωράφι που πουλεί στον Εμμ. Σεργάκη τη χρονολογία 21 Σαλέρ το 1292 έτους Δοβλετίου, συνταχθέντος ενώπιον του ενταύθα Ιεροδίκη (Μερχαμέ). Μάρτυ-

ρες υπογράφουν ο Αλή Εφέντης Σαπουτζαδέ, γραμματεύς του ενταύθα Βακουφίου και ο Σαρίφ Βέης Τραντάκης, γραμματεύς κοινωφελούς Ταμείου. Από το συμβόλαιο αυτό μαθαίνουμε ότι πράγματι η μεγάλη αυτή περιοχή [μεταξύ Βάμου και Γαβαλοχωρίου] ανήκε στον Μεμενιό-Μενιουδάκη...» (σελ.162).

Η ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΕΤΟΙΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Πολλά και πολύτιμα έχουν να συνεισφέρουν τα βιβλία τούτων των εθελοντών μερακλήδων ερευνητών και συναξαριστών του παρελθόντος βίου και πολιτισμού των χωριών μας, που ολοένα ερημώνονται και αποψιλώνονται από τους ανθρώπους τους, ενώ αφανίζονται, εκποιούνται και εμπορευματοποιούνται έθιμα, παραδόσεις και θησαυροί τους πολιτισμικοί, αιωνόβιοι και ιεροί. Την ίδια ώρα που στα αστικά κέντρα

-δυστυχώς και στα χωριά μας, τελευταία- θάλλει ο βιομηχανικός πολιτισμός του αιώνα, ομοιόμορφος από την μίαν άκρη της Γης ως την άλλη.

Ο συγγραφέας μας δούλεψε, κατά κάποιον τρόπο, στις δύο πρώτες φάσεις του έργου του ιστοριογράφου, αυτές που αποκαλούνται στις ιστορικές σπουδές ευρετική και συλλεκτική πηγών και βοηθημάτων, καταθέτοντας συγχρόνως σημαντικό μέρος της περιουσίας της μνήμης του.

ΣΕΛΙΔΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ: ΠΟΛΥΤΙΜΑ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ

Ας δούμε όμως, επί τροχάδην ελλείψει χώρου, τα περιεχόμενα του βιβλίου, όπου οι σελίδες για τη μετανάστευση είναι από τις πιο σημαντικές. Πρόκειται για τη μετανάστευση των αρχών του περασμένου αιώνα, προς την Αμερική, ιδίως, η οποία και σημαδεύει, γενικότερα, το ελληνικό κοινωνικό και οικονο-

☞ συνέχεια από τη σ. 14

μικό τοπίο της εποχής.

Η μετανάστευση αυτή προς την Αμερική ήταν και η πλέον δραματική για τους μετανάστες, πρωτίστως, αλλά και για τις οικογένειές τους, κι αυτό επειδή οι άνθρωποι αυτοί, γεωργοί και κτηνοτρόφοι οι πλείστοι, χωρίς την ελάχιστη επαγγελματική κατάρτιση, γνώση συναλλαγών, ξένων γλωσσών και πλήρη άγνοια του τρόπου ζωής του αμερικανού πολίτη, εκ διαμέτρου αντίθετοι με αυτού του Κρητικού, ιδίως του χωρικού της εποχής, με την κλειστή οικονομία, τη δυσχερή συγκοινωνία, διαφορετικού ψυχισμού, νοοτροπίας ηθών, εθίμων, ρυθμού ζωής και απασχόλησης. Έτσι, αδαείς και απροετοίμαστοι ψυχολογικά, έμπαιναν σε μία φοβερή δοκιμασία -ψυχική, οικονομική, κλιματολογική,βιολογική- καθώς με το που πατούσαν το πόδι τους στο Νέο Κόσμο, μετά από ένα μακρύ κι εξαντλητικό ταξίδι, αυτό που αντίκριζαν δεν είχε βέβαια καμιά σχέση με τη Γη της επαγγελίας και των ονείρων τους, που περίμεναν να βρουν.

Δοκιμασία η οποία ξεκινούσε από την αγωνία, αν, τότε και πού θα βρουν δουλειά, κι αν θα μπορούσαν ν' ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του φοβερού «μύθου». (Αυτά όμως τα γενικότερα προβλήματα του μετανάστη θα τα δούμε σε δύο επόμενα σημειώματα, όπου γίνεται λόγος για την δραματική περιπέτεια Βαμιανών και Χανιωτών μεταναστών με αποκαλυπτικά γράμματά τους, όπως θα δούμε και κάποιες άλλες τραγελαφικές πτυχές της ζωής τους, καθώς προκύπτουν από οδηγίες προς νεοφερμένους : να μην περνάνε τις ώρες τους σε οίκους ανοχής και καφενεία, να μην παντρεύονται αμερικάνες και άλλα ιλαροτραγικά).

Τα γράμματα λοιπόν (1910, 1911) Γαβαλιανών μεταναστών που δημοσιεύει ο π. Μανώλης, αποτυπώνουν μία εφιαλτική πραγματικότητα την οποία έζησαν.

Γράφει ο Σταμάτης Γ. Φραντζεσκάκης στον πατέρα του, στις 5 Ιουλίου 1910: «Αγαπιτέμου πατέρα μάθε ότι καθόμαστε άνεργη και δυσκολοπάνουνε δουλά και ο Ανδρέας πασκίζι να μα σεβάλη εις την δουλά και κάθονται πολή άνεργη [...]

Σε μεταγενέστερο γράμμα του (16-10-1910), από το Νέο Μεξικό γράφει για χωριανό του, ο οποίος πήγε κι αυτός στο Νέο Μεξικό, έκαμε

μόνο ένα ημερομίσθιο και εβάρεσε και νομίζω ότι, άμα γίνει καλά, θα του κάνουν συνδρομή να κατεβεί στην Κρήτη.

Και ο τραγικός επίλογος : Στον ίδιο πατέρα γράφει τώρα ο ανιψιός του :

«[...] Μετά μεγάλης μου λύπης σας πληροφορώ τον θάνατον του υιού σας Σταματείου την 12 Οκτωμβρίου αλλά γραίκα και τον ενταφιασμόν αυτού την 13 Οκτωμβρίου [...]».

(Σημ.: οι ανορθογραφίες είναι του πρωτοτύπου).

ΛΟΙΠΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Πολλές σελίδες του βιβλίου αναφέρονται σε ιερείς και ναούς του Γαβαλοχωρίου, όπου, εκτός από τις φωτογραφίες, παραθέτονται σημαντικά ιστορικά στοιχεία, πλείστα των οποίων προέρχονται από ανέκδοτη εργασία του μακαρίτη Βασίλη Φρονιμάκη, στοιχεία που αν ήταν και τεκμηριωμένα θ' αποτελούσαν πολύτιμη πηγή της τοπικής ιστορίας.

Οι υπόλοιπες σελίδες -μερακλήδικα γραμμένες- είναι αφιερωμένες σε εορτές, πανηγύρια, ήθη, έθιμα, σχολεία, διδασκάλους, αυλές, γειτονιές, μπεντένια, ρούγες και ρουγόπορτες, συνοδευόμενες από ωραίες φωτογραφίες. Κι ακόμα αναμνήσεις για παλιά αλώνια, αλωνάρηδες κι αλωνίσματα, λιόφυτα και λιομαζώματα, αμπελοχώραφα, αμπελομαζώματα κλπ. Ιστορικό ενδιαφέρον έχουν και οι αναμνήσεις του συγγραφέα μας από τη γερμανική κατοχή, τα μπλόκα, τις αγγαρείες και λοιπές κατοχικές δοκιμασίες.

ΧΑΡΙΤΕΣ ΟΦΕΙΛΟΜΕ ΠΟΛΛΕΣ

Στον λόγιο π. Μανώλη Βορεινάκη και τους άλλους φιλόστορες ερευνητές κι απομνημονευματογράφους, που με τόση στοργή, μόχθο και μεράκι, συλλέγουν τις πηγές της ιστορίας μας και τις εκδίδουν, προσφέροντάς μας εκτός την χαρά νάχεις στα χέρια σου τέτοια κείμενα, και τη δυνατότητα απόκτησης αυτών των άγνωστων, δυσπρόσιτων και δυσεύρετων τεκμηρίων, ενθυμημάτων και θησαυρισμάτων της Ιστορίας των χωριών μας και της ιστορικής μας ταυτότητας.

Ζωή Μητσοτάκη

ΓΚ. Κ. Μητσοτάκης.

Στην Αυγή της Κρητικής Ελευθερίας. Αθήνα 2004.

Ο Κωστής Κ. Μητσοτάκης (1845-1898), εξέχουσα φυσιογνωμία της ύστερης Τουρκοκρατίας, «σεμνόν εγκλωπίσμα και πρότυπον εναρέτου ανδρός», όπως τον αναφέρουν οι ιστορικές πηγές : πρωτοστάτης στους επαναστατικούς αγώνες, άριστος πολιτικός, εξαιρετος ρήτορας στην Κρητική Βουλή και δεινός διαπραγματευτής στις μακρές και επίπονες διαδικασίες της «Συμβάσεως της Χαλέπας» του 1878, με την οποία η Κρήτη αποκτά Δημοκρατικό Συνταγματικό Πολίτευμα.

Ο ασυμβίβαστος χαρακτήρας και το υψηλό ήθος του τον φέρνουν, πολλές φορές, σε σύγκρουση με την Οθωμανική Διοίκηση, πράγμα που οδηγεί σε σύλληψή του, το 1876 και εγκλεισμό του στη φοβερή φυλακή του Ταρσανά στην Κωνστα-

ντινούπολη, όπου και βασανίζεται. Η σύλληψη όμως ενός τόσο επιφανούς πληρεξουσίου (βουλευτού) παίρνει πρωτοφανείς, ελληνικές και διεθνείς, διαστάσεις, γεγονός που προκάλεσε την ελευθέρωσή του, αλλά και την ματαίωση των σχεδίων της Πύλης για συλλήψεις και άλλων κορυφαίων ηγετών και τρομοκράτη της του πληθυσμού.

Ο Μητσοτάκης υπήρξε ιδρυτής του Κόμματος των Φιλελευθέρων («Ξυπόλυτων»), του μορφωτικού, εκπαιδευτικού και γεωργικού συλλόγου «Η Δήμητρα», του Δικηγορικού Συλλόγου Χανίων και της εφημερίδας «Λευκά Όρη» (Χανίων), η οποία υπήρξε ένας άθλος δημοσιογραφικός για την εποχή της (1881), ωραία σε εμφάνιση και μεστή σε περιεχόμενο. Ο Μητσοτάκης ήταν ένας από τους ηγέτες της επανα-

στάσεως του 1897, για υποθέσεις της οποίας μεταβαίνει, το επόμενο έτος, στην Αθήνα, όπου όμως αρρωσταίνει και σε λίγο διάστημα πεθαίνει.

Το βιβλίο για τον Κωστή Μητσοτάκη αποτελεί σημαντική συμβολή στην ιστοριογραφική υποδομή της φθίνουσας Τουρκοκρατίας, την οποία μεθοδικά επιχειρεί το νεαρό αλλά καρπερό πολύ, «Ίδρυμα Ερευνών & Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος». Χάρη τώρα στη Ζωή Μητσοτάκη - η οποία πολλά έχει προσφέρει στην ιστορική έρευνα αλλά και στη μελέτη, διάσωση και διάδοση του λαϊκού μας πολιτισμού με το προκείμενο βιβλίο της μας παρέχει μια πλούσια, ταξινομημένη και γλαφυρά παρουσιασμένη συγκομιδή πηγών και βοηθημάτων για τον μεγάλο πρόδρομο και πολιτικό χειραγωγό του Ελευθερίου Βενιζέλου, η οποία θα αποτελέσει τη

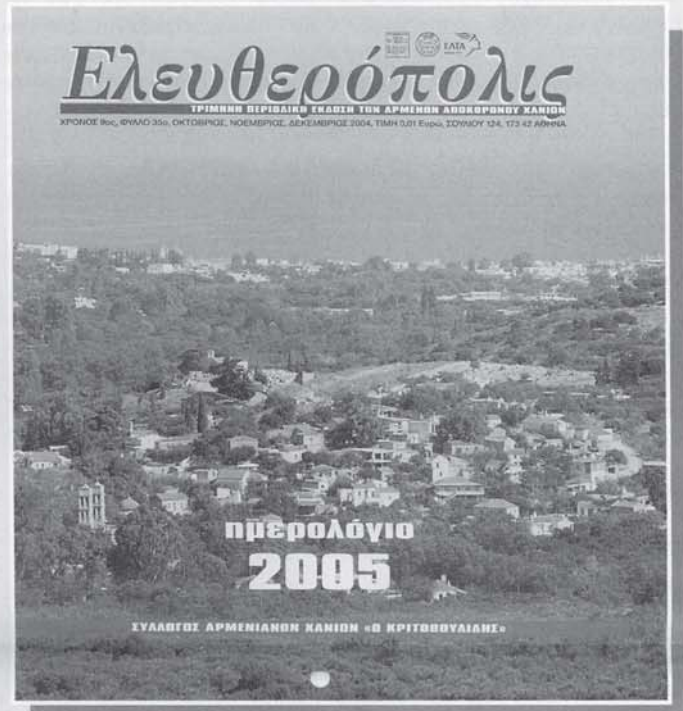
βάση εκκινήσεως για τον αυριανό ιστορικό και βιογράφο του.

Η εικονογράφηση του βιβλίου με ιστορικές φωτογραφίες προσώπων και τόπων, πρωτοσέλιδα εφημερίδων, χειρόγραφα και άλλα κείμενα, εκτός της αισθητικής προσφοράς, συνεισφέρει την δική της συμβολή, δεδομένου ότι τα φωτογραφικά ντοκουμέντα είναι πολύτιμα ως πηγές της ιστοριογραφίας.

το ημερολόγιο των Αρμένων στον ημερήσιο τύπο

Μια ωραία ιδέα που με πολύ κέφι και μεράκι έγινε πράξη είναι η έκδοση του ημερολογίου που όλοι κρατάμε στα χέρια μας τη φετινή χρονιά. Φωτογραφίες απ' τα παλιά ζωντάνεψαν πλήθος αναμνήσεων ενώ δεν έλειψαν τα επαινετικά σχόλια και γράμματα από χωριανούς και φίλους αλλά και τα διθυραμβικά δημοσιεύματα στον τύπο. Τόσο τα «Χανιώτικα Νέα» όσο και η αθηναϊκή «Ελευθεροτυπία» έγραψαν τα καλύτερα...

Η παρουσίαση του Πρωτοχρονιάτικου ημερολογίου όπως παρουσιάστηκε από τα ΧΑΝΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ.

Αρμενιοί

➔ **Αρμένιοι:** Ένα πανέμορφο, οδόδροσο χωριό στον Αποκόρωνα Χανίων. Ζωηρό, αήθα και με τους μετανάστες του στην Αθήνα και τον σύλληγό τους «Ο Κριτοβουλίδης» (τηλ. 210-9916613), την εφημερίδουλα τους με τον χαρακτηριστικό τίτλο «Ελευθερόπολις», και με ένα υπέροχο, τώρα, δώρο για τους συγχωριανούς και κάθε φίλο: Ημερολόγιο 2005 - Πεύκωμα, με παιλιές και σύγχρονες εικόνες του χωριού και, ιδίως, σπάνιες φωτογραφίες (πορτρέτα κ.ά.) ανθρώπων που «σημάδεψαν» την ιστορία των Αρμένιων. Προσπάθεια που συμβάλει στην ευαισθητοποίηση όλων για τη διατήρηση της ιστορικής - πολιτισμικής κληρονομιάς μας.

Γράφει η
Πηνελόπη Ντουντουλάκη,
15/1/2005

Ο Σύλλογος Αρμενιανών Χα νιων, με μια εορταστική έκδοση της εφημερίδας 'Ελευθερόπολις με τη μορφή ημερολογίου - λευκώματος. Το ημερολόγιο, με κεντρικό θέμα του "Οι άνθρωποι και το χωριό μας" έχει σκοπό "να παρουσιάσει ένα μέρος από το υλικό που ο Σύλλογος έχει στη διάθεσή του και "να συμβάλλει στην ευαισθητοποίηση των Αρμενιανών για τη διατήρηση και διαφύλαξη της ιστορικής και πολιτισμικής κληρονομιάς του τόπου μας", πως επισημαίνεται στο εισαγωγικό κείμενο.

Ωραιότατες ασπρόμαυρες φωτογραφίες εποχής αναπλάθουν μορφές και στιγμές ζωής ενώ φωτογραφικά στιγμιότυπα του σήμερα γνωρίζουν ή θυμίζουν τον το πανέμορφο και ολόδροσο τόπο

Τετάρτη 9 Φεβρουαρίου 2005
Οι Αρμενιανοί πρωτοπορούν

Ο Δήμος και οι κάτοικοι των χωριών του Δήμου αυτού πρωτοπορούν σε πολλά. Μερικά από αυτά είναι στον τομέα των εντύπων. Πρώτα πρώτα η τριμηνιαία εφημερίδα της Δημοτικής Αρχής, με τίτλο "Τα εν Δήμω" είναι άκρως κατατοπιστική και για τα Δημοτικά τεκταινόμενα αλλά και για πολλά άλλα που αφορούν την όμορφη αυτή περιοχή.

Μετά η θαυμάσια, τριμηνιαία επίσης, εφημερίδα του συλλόγου Αρμενιανών Χανίων "Ο Κριτοβουλίδης" πολλά προσφέρει εκτός από τον ειδησεογραφικό για την περιοχή τομέα και στον πολιτιστικό, οικολογικό, λαογραφικό κλπ.

Και τελευταία, ο ίδιος τόσο δραστήριος σύλλογος με το θαυμάσιο ημερολόγιό του, που περιέχει φωτογραφίες από τα παλιά, συμπληρώνει την όλη εικόνα ανθρώπων που αεικίνητοι αγαπούν και προσφέρουν στον τόπο τους.

Αν. Πλυμάκης

Γράφει η ΦΩΤΕΙΝΗ ΣΕΓΓΡΕΔΑΚΗ 11 Ιανουαρίου 2005

Ημερολόγιο 2005: Με γράμματα λευκά, η φράση στο πρωτοσέλιδο τοπίο...

Ένας οικισμός σε "ομιχλίζουσα θωπεία" ανεπαισθήτως... Οι Αρμένιοι:

Η ζωή, "κεραμιδοσκεπασμένη" θαλπερά, μέσα σε πράσινο πυκνό, κι ο γιάλος, στο βάθος γαληνός, γλαυκός κι ερωτευμένος...

Ωραίο τοπίο στην πρώτη σελίδα του ημερολογίου!

Και στις επόμενες σελίδες όμως, το τοπίο είναι θαυμάσιο. Το τοπίο, που ανάγεται σε πεδίο, εμφανές.

Με δυναμική, δηλαδή. Όπως ακριβώς μπορεί να αναδειχθεί το ανθρώπινο πρόσωπο, πρώτα πρώτα. Ένα "πεδίο", στο οποίο η όρχηση του πνεύματος και της ψυχής αναπτύσσει εκφραστικούς κώδικες, με ερμηνείες ασφαλείς. [Το ιδανικότερο τοπίο, (λέει ο μετρο του κινηματογράφου, ο Μπέργκμαν της "Σιωπής"), είναι το ανθρώπινο πρόσωπο.]

Αυτό το πρόσωπο, τα πρόσωπα λοιπόν, κυρίως, φωτογραφίζονται στο θέμα του ημερολογίου που εξέδωσε ο "Κριτοβουλίδης". Φωτογραφίες, που προβάλλουν τον τόπο, την περιοχή, το χωριό το αγαπημένο, στην γνώμη των ανθρώπων του... Τους Αρμένους. Πόζες, που ορίζουν αισθητική και μόδα, και έθος και ύφος και ψυχή, ζωγραφιά στο βλέμμα... Φωτογραφίες παλιές, έξοχες, ταυτισμένες χρονικά με την απαρχή της φωτογραφίας. Αν σκεφτούμε, πως μετρά περίπου εκατό χρόνια, και κάτι ακόμη, η ιστορία της. Πρόσωπα στυλοβάτες κι ευγνώμονες της ρίζας: Πρόσωπα αυθεντικά κι υπεύθυνα, που κατήγαγαν το όνομα και τον κλήρο στη Νίκη!

ΣΤΟ εμπρός, του χρόνου...

Πρόσωπα αρρενωπά, αυστηρά, "καθαρά"!

Πρόσωπα γυναικεία, τρυφερά, ελκυστικά όμορφα.

Πρόσωπα παιδικά, ανυποψίαστα, αγγελικής αθωότητας...

Πρόσωπα δίχως χαμόγελο.

Ελαφρά, φειδωλά μειδιάματα, αγκαίζουν το χαρτί, ώστε τα μάτια, το βλέμμα, να... "επιφορτιστούν" με την "ομιλία"!

Δίχως τη συνδρομή του χαμόγελου,

Και φωτογραφίες όμως, με φυσική θέα...

Η "λίθινη ευλάβεια" των εκκλησιών, στέλνει την προσευχή της στον Θεό του Αποκόρωνα, ως αχλύδα χρωματισμένου πρωινού. Το λατρεμένο σχολειό, η ξερολιθιά της σιωπής και το σοκάκι της διήγησης, η πλατεία των όλβιων μύθων και τα μέτωπα στις πόρτες της υποδοχής..., δηλώνουν τα χρόνια τα περαζούμενα, με τη δροσουλισμένη νοσταλγία... την... "ασπρόμαυρη νοσταλγία"...

... "Οι φωτογραφίες αυτές είναι προϊόν επίπονης και συστηματικής, πολυετούς προσπάθειας, στην οποία συνέβαλε μεγάλος αριθμός συγχωριανών μας. Αποτελούν δε πολύτιμη περιουσία των Αρμενιανών..."

Έτσι γράφουν για το λεύκωμα, στον πρόλογο εκείνοι που το επιμελήθηκαν, με αγάπη.

Κύριε Μπουρνάζο, ευχαριστώ σας.

Κύριε Τσακιράκη, ευχαριστώ σας. Όλους, στο ΑΧ

Γνωρίζω τον κόπο και τη φροντίδα και τη σκοτούρα και την ευθύνη, που έχει μια επιμέλεια. Το γνωρίζω καλά. Λοιπόν...

Συγχαρητήρια! Μάθετε κι εσείς, ότι μου δώσατε χαρά που μου το στείλατε, που μου στέλνετε ανελλιπώς τη ν εφη μερίδα, τις ευχές, τα μηνύματα...

Να 'στε καλά, στην περιδιάβαση των αισθημάτων σας για τους Αρμένους της καρδιάς σας.

Χρόνια Πολλά.

Γράφει ο Σταμάτης Αποστολάκης
Δάσκαλος - Λαογράφος 21 Ιανουαρίου 2005

Ημερολόγιο 2005 του Συλλόγου Αρμενιανών Χανίων "Ο Κριτοβουλίδης" αντί του φ. 35/2004 της τριμηνιαίας εφημ.

"Ελευθερόπολις" Αθήνα 2005, σφ. 23Χ24, σελ. 28, έγχρωμη εικονογράφηση

Μένουμε - όπως βλέπετε - ακόμη στον Αποκόρωνα, γιατί οφείλομε ν' αναφερθούμε και στο πραγματικά ωραίο -κι αυτό- Ημερολόγιο του δραστήριου Συλλόγου Αρμενιανών: "ΟΚριτοβουλίδης". Το ημερολόγιο - λεύκωμα του 2005 του Συλλόγου τους, έχει θέμα: "τους ανθρώπους και το χωριό τους" κι έχει σκοπό, ως σημειώνεται, "να παρουσιάσει ένα μέρος από το υλικό που έχει ο Σύλλογος στη διάθεση του και να συμβάλει στην ευαισθητοποίηση των Αρμενιανών για τη διατήρηση και διαφύλαξη της ιστορικής και πολιτισμικής κληρονομιάς του Τόπου τους".

Έτσι παρελθόνουν μπρος στα μάτια μας εικόνες του χωριού από το παρελθόν και βέβαια από το σήμερα. Εικόνες προσώπων και σημερινές όψεις του χωριού των Αρμενίων.

Την όλη επιμέλεια της ύλης που περιλαμβάνεται στις σελίδες του ωραίου αυτού Ημερολογίου, είχε ο κ. Γιάννης Τσακιράκης που είναι και ο Πρόεδρος του Δ.Σ. του Συλλόγου.

Χαιρόμαστε τα επιλεγμένα εικονογραφικά θέματα, τα πρόσωπα, τα σύνολα, τα τοπία τα στιγμιότυπα εκδηλώσεων και ευχαριστημένοι συγχαίρομε ολόψυχα τους συντελεστές της ωραίας αυτής έκδοσης που ως του χρόνου κλείνει μια ευδόκιμη και γόνιμη δεκαετία.

Μιας έκδοσης -της "Ελευθερόπολης"- που δίνει το παρών και τονίζει την παρουσία και το πάθος των ανθρώπων που αγαπούν, πονούν και νοσταλγούν την πανέμορφη γενέτειρα τους, τους ειδυλλιακούς Αρμένους!

Να 'στε όλοι σας καλά!

Γράφει ο Βαγγέλης Κακατσάκης στις «εύφημες μνείες», «Χανιώτικα Νέα», 17/1/2005

Οι Αρμένιοι στα τοπία των προσώπων και στα πρόσωπα των τοπίων Τα σπίτια με τις κεραμοσκεπές αναδυόμενα μέσα στο πράσινο, λουσμένα στο άπλετο φως. Φρουρός άγρυπνος στη μια άκρη η εκκλησία. Η γειτονιά των νεκρών σε δεσπόζουσα θέση. Λίγο πιο κάτω το απέραντο γαλάζιο. Οι Αρμένιοι Αποκορόνουν από ψηλά, έτσι όπως στο εξώφυλλο του Ημερολογίου 2005 η εφημερίδα του Συλλόγου τους "Ο Κριτοβουλίδης" είναι αποτυπωμένα. Σαν πρόσκληση για μια καλύτερη γνωριμία για μια περιήγηση στα τοπία των ανθρώπων μα και στα πρόσωπα των τοπίων. Των παλαικών ανθρώπων. Των ξενιτεμένων της Αμερικής. Των καπετάνιων των αρμάτων και των γραμμάτων. Των σχολειαρόπαιδων. Του Παρθεναγωγείου Αρμένων, "δέστε μάτια, δέστε χείλη, δέστε πρόσωπα τ' Απρίλη". Των σημερινών ανθρώπων στην καθημερινότητα τους. Των ιδιαίτερα ομιλητικών όψεων του χωριού ακόμα και στην ερημία τους. Των εκκλησιών. Των γερόντων. Οι Αρμένιοι εκ των ένδον, έτσι όπως καθρεφτίζονται στα πρόσωπα.

Οι Αρμένιοι ενός αιώνα σε 28 ιδιαίτερα αισθαντικές σελίδες. Πάλι στο εξώφυλλο. Επιστροφή στο σήμερα του χωριού. Όπως η "Ελευθερόπολις" το βιώνει, όπως οι άνθρωποι της, ο Γιάννης ο Τσακιράκης κι οι αποδέλοιοι το υπηρετούν. Με γνώση πολλή και αγάπη απέραντη. Προς μίμηση...

Αυτοί που φεύγουν...

Δυο λόγια στον πατέρα

Έξι ημέρες έχουν περάσει από τότε που αποφάσισες να φύγεις και να 'μαι εδώ, καθισμένος στον καναπέ, δίπλα στο τζάκι, που τόσο πολύ σ' άρεσε να το βλέπεις ν' ανάβει, κοιτώντας τη φωτογραφία σου. Θέλω να βάλω σε τάξη τις χιλιάδες σκέψεις που πλημμυρίζουν το μυαλό, λόγια ανάκατα, μπερδεμένα με το συναίσθημα και τον πόνο που μου 'χει ραγίσει την καρδιά και με 'χει πληγώσει.

Θέλω να σου πω δυο λόγια, που ο γρήγορος ρυθμός της πόλης που ζούμε, εκεί που όλα θυσιάζονται στο βωμό του κέρδους και της σκοπιμότητας από τη μια και η συναισθηματική φόρτιση απ' την άλλη, δεν μου επέτρεψαν να στα πω την ύστατη ώρα του αποχωρισμού.

Δεν θα σταθώ στα τυπικά σ' όλους γνωστά, ότι ήσουν το πρότυπο του καλού οικογενειάρχη, πατέρα, συγγενή, φίλου, γείτονα και γενικά του ενεργού, δραστήριου και γεμάτου ζωή μέλους της κοινωνίας που ζούσες, είτε στην Αθήνα, είτε στο χωριό που τόσο αγαπούσες.

Θα σταθώ στην τελευταία και πιο δύσκολη περίοδο της ζωής σου και θα εξάρω τον τρόπο που τ' αντιμετώπισες όλα, ακόμη και αυτόν τον ερχομό του θανάτου σου, απολαμβάνοντας μέχρι την τελευταία στάλα από το ποτήρι της ζωής σου.

Ξέρουμε καλά και οι δύο ότι πάλεψες με όλες σου τις δυνάμεις και αντιστάθηκες στο χάρο που επίμονα σε τράβαγε κοντά του εκείνη την μοιραία μέρα του Σαββάτου 5/2/05, με τις συνεχόμενες αιμοπτύσεις, γιατί δεν ήθελες να σημαδέψεις με τον θάνατό σου, την πιο όμορφη μέρα του χρόνου, την ημέρα των γενεθλίων της Ρένας και περίμενες καρτερικά να παραδώσεις την ψυχή σου στην αλλαγή της μέρας.

Ήξερες τα πάντα απ' την αρχή. Ήταν ένας αγώνας άνισος με προκαθορισμένο το τέλος.

Τω ήξερες και, όμως ποτέ δεν φοβήθηκες, ήξερες να παλεύεις γι' αυτό που αγαπούσες, την ίδια σου τη ζωή. Ένα δώρο που χαρίζεται σ' όλους μα λίγοι είναι αυτοί που ξέρουν να το χαίρονται και να το απολαμβάνουν, όπως ακριβώς τους δόθηκε χωρίς μεμφιμοιρίες, κακομοιρίες και υπέρμετρους εγωισμούς.

Οι κινήσεις σου πάντοτε απέβλεπαν στην προστασία των αγαπημένων σου προσώπων. Ακόμα και όταν κατάλαβες ότι ήρθε το τέλος, ζήτησες

από την μάνα να βγει έξω γιατί ήθελες να την προστατέψεις γνωρίζοντας πόσο ευάλωτη και αδύναμη είναι.

Δημιούργησες δεσμούς ισχυρούς στην οικογένειά σου, που ούτε κι αυτός ο θάνατος δεν θα μπορέσει να τους σπάσει, γιατί πεθαίνει αυτός που σβήνει από την καρδιά και από την σκέψη των ανθρώπων του.

Είμαι περήφανος για σένα γιατί κατάφερες χωρίς να γίνεσαι πειστικός να ενώνεις συγγενείς και φίλους γύρω από ένα πυρήνα αγάπης, εκτίμησης και σεβασμού του ενός προς τον άλλον.

Είχες πάντα τον τρόπο να ξαφνιάζεις και να εκπλήσσεις τους άλλους θετικά. Μια βδομάδα πριν φύγεις, αγνοώντας την κατάσταση της υγείας σου ήθελες να δώσεις το παρών, το ουσιαστικό και όχι το τυπικό παρών, στην τελευταία για σένα τελετή στο τελευταίο για σένα κόψιμο της πίτας του αγαπημένου σου συλλόγου, του αγαπημένου σου χωριού. Ήθελες να ήσουν παρών στις διαδικασίες στελέχωσης του συλλόγου με νέο αίμα, με νέα παιδιά με δίψα για δουλειά και να σιγουρευτείς ότι ο αγώνας που έκανες με τους παλιούς συγχωριανούς σου δεν θα πάει χαμένος. Και ήσουν εκεί χαμογελαστός και ευδιάθετος παρακολουθώντας τις διαδικασίες με τις όποιες τελευταίες δυνάμεις αντοχής που σου είχαν απομείνει και μόνο στο τέλος, φεύγοντας, δεν μπόρεσες να κρύψεις το δάκρυ από τα μάτια σου γιατί ήξερες ότι πέρανες την πόρτα της Παγκρητίου Ενώσεως για τελευταία φορά στη ζωή σου.

Τέλος, θα ήθελα να σου πω ένα μεγάλο ευχαριστώ γι' αυτό που κατάφερες να με κάνεις και ότι είμαι πολύ περήφανος για σένα που σε είχα πατέρα. Θα παραμείνεις αθάνατος στο μυαλό μου, στη σκέψη μου και στην καρδιά μου, ένα φωτεινό ορόσημο της ζωής μου.

Σου αφιερώνω λίγους στίχους του αγαπημένου σου τραγουδιστή που έχουν τυπωθεί ανεξίτηλα στο μυαλό μου και θα τους σιγοτραγουδώ για πάντα στη μνήμη σου:

Του χάρου επαράγγελα
καλά να το θυμάται
του μερακλή ο θάνατος
θάνατος δεν λογάται.

Θα σ' αγαπώ για πάντα.
Καλό ταξίδι Πατέρα
Μίμης

Αντίο Παντελή

Με τα παρακάτω λόγια αποχαιρέτησε τον Παντελή Καβρουλάκη, ο Τερεζογιάννης.

Αγαπητέ και αξέχαστε Παντελή, σ' εμένα έπεσε ο κλήρος να σου πω το τελευταίο αντίο, από τους φίλους, τους συγχωριανούς, τους ανθρώπους του Συλλόγου, που τόσο ακούραστα και για πολλά χρόνια υπήρξες μέλος με μόνη

σου έννοια το χωριό, τους χωριανούς.

Τις περισσότερες φορές τα λόγια και τα ευχαριστώ δεν αποδίδουν την ουσία και το μέγεθος της προσφοράς και της προσωπικότητας. Έτσι συμβαίνει και σήμερα, που χάσαμε όπως απλά θα πω, έναν αξιόλογο συγχωριανό.

Όλοι εμείς σήμερα είμαστε εδώ για να σου πούμε ότι μας έφυγες

γρήγορα, ότι θα λείψεις και από το χωριό και από τον σύλλογο, που στην προχθεσινή του συνεδρίαση αποφάσισε ομόφωνα να σε τιμήσει, όμως δεν το προλάβαμε. Αξέχαστε Παντελή, να 'σαι ήσυχος ότι έκαμες το χρέος σου και στην κοινωνία και στην οικογένειά σου. Να ζήσουν και να σε θυμούνται γιατί τους άφησες παρακαταθήκη τις αρχές σου, που σήμερα σπανίζουν από

ανθρώπους του ήθους σου.

Να 'ναι ελαφρύ το χώμα της Αττικής που θα σε σκεπάσει και η μνήμη σου αιωνία.

Πλάκα να μη βαροπατείς αφού 'καμες το χρέος κι ο άνθρωπος που σκέπασες δεν ήταν τυχαίος.

Καλό σου ταξίδι Παντελή φίλε, αδελφέ, συγχωριανέ.

Αποβιώσαντες

Πέθανε στις 29 Δεκεμβρίου στους Αρμένους η **Δήμητρα Χαριτάκη** ετών 78. Η Δήμητρα ήταν σύζυγος του Νικολάου και μητέρα της Κούλας, της Μαρίας της Ειρήνης και του Όθωνα.

Πέθανε στις 31 Δεκεμβρίου στους Αρμένους η **Δήμητρα Σκανδάλη** χήρα του Ιωάννη ετών 78. Η Δήμητρα ήταν μητέρα της Κωνσταντίνας, του Μανώλη και του Γεωργίου.

Πέθανε στην Αθήνα και ετάφη στο Νεκροταφείο Βύρωνα η **Αθηνά Παπαγιαννάκη** χήρα του Γεωργίου, ετών 89. Η Αθηνά ήταν μητέρα του Σπύρου Παπαγιαννάκη.

Πέθανε στην Αθήνα 6 Φεβρουαρίου και ετάφη στο Γ' Νεκροταφείο ο **Παντελής Καβρουλάκης**, ετών 74. Ο Παντελής ήταν σύζυγος της Βαγγελιώς και πατέρας της Καίτης και του Δημήτρη.

Πέθανε στην Μυτιλήνη, στις 23 Δεκέμβρη, ο **Κουρομιχελάκης Νικόλαος** του Μανώλη, ετών 45. Ο Νίκος ήταν σύζυγος της Δήμητρας και πατέρας του Μανώλη και του Γιώργου.

Μνήμη Νίκου Κουρομιχελάκη

Αγαπημένε και αξέχαστε ανιψιέ Νίκο, η είδηση του ξαφνικού σου θανάτου κατακεραύνωσε όλους μας, μα πρώτα απ' όλους τους γονείς σου, τα παιδιά σου, τη γυναίκα σου και τον αδελφό σου.

Πατέρας σου ο Μανώλης Κουρομιχελάκης του Νικολή και μητέρα σου η καλόκαρδη και ήσυχη Ασημίνα. Άνθρωποι του μόχθου, τίμιοι, εργατικοί, νοικοκυραίοι. Σε σπούδασαν γιατί ήθελαν να έχεις ένα καλλίτερο αύριο, μια ζωή

καλλίτερη από τη δική τους. Με τον ιδρώτα στους και την επιμέλεια σου έγινες πολιτικός μηχανικός. Από πολύ νωρίς έμελλε να είσαι μακριά τους: σπουδές στο πολυτεχνείο της Πάτρας, στρατιωτικό, γάμος, και δουλειά στο μακρινό νησί του Αιγαίου τη Μυτιλήνη.

Σαν παιδί δεν κούρασες, δεν στεναχώρησες ποτέ κανένα. Ήσουν ένα ευγενικό, ήσυχο και σεβαστικό παιδί. Αυτά τα στοιχεία του χαρακτήρα σου διατήρησες και σαν ενήλικας. Σε διέκρινε η εργατικότητα, η τιμιότητα και η υπευθυνότητα. Στη σύντομη ζωή σου υπήρξες πράος, σοβαρός, λιγομίλητος, μετρημένος. Έτσι παρέμεινες ως το τέλος. Ένα τέλος που ήρθε τελείως ξαφνικά και αναπάντεχα στα 45 σου χρόνια.

Τώρα παρηγοριά για τους πονεμένους σου γονείς θα είναι ο αδερφός σου Άγγελος και τα δύο παλικαράκια σου, τα μικρά Κουρομιχελάκια, ο Μανώλης και το Γιωργάκι.

Θα μείνει για πάντα στη σκέψη και στην ψυχή μας. Καλό σου ταξίδι αξέχαστε μας Νίκο.

B.K.

Μια μικρή επιλογή καταθέσεων

Οι άνθρωποι σπάνια θυμούνται πόσο γρήγορα έκανες μια δουλειά. Θυμούνται όμως πάντα πόσο καλά την έκανες.

Αναβλητικότητα: Φυσικός θάνατος της ευκαιρίας.

Αυτό που μετράει δεν είναι τι γνώσεις έχεις, αλλά το τι θα σκεφθείς την ώρα που πρέπει.

Δυστυχώς οι άνθρωποι ονειρεύονται την άνεση και όχι την ομορφιά.

Το γέλιο είναι η συντομότερη απόσταση ανάμεσα σε δυο ανθρώπους.

Να χαίρεστε την κάθε μέρα.

Η σημερινή είναι μία από αυτές που θα ονομάσεις κάποτε «παλιές καλές μέρες».

Σήμερα είναι το αύριο για το οποίο ανησυχούσαμε χτες.

Υπάρχουν δυο πράγματα που πρέπει να στοχεύει κανείς στη ζωή του. Πρώτον να αποκτήσει αυτά που θέλει και δεύτερον να τα χαίρεται. Μόνο οι πολύ έξυπνοι άνθρωποι καταφέρνουν το δεύτερο.

Ζωή είναι η τέχνη να ζωγραφίζεις χωρίς γομολάστιχα.

Γιώργος Χ. Παπαδάκης

Μνήμη Δήμητρας Σκανδάλη

Στις 31 Δεκεμβρίου πέθανε και τάφηκε στους Αρμένους η Δήμητρα χήρα Νικολάου Σκανδάλη.

Η Δήμητρα γεννήθηκε και μεγάλωσε στους Αρμένους. Ήταν κόρη μιας αξιόλογης οικογένειας που της έδωσε την καλύτερη ανατροφή. Παντρεύτηκε τον Νίκο Σκανδάλη έκαναν μια ωραία οικογένεια και απέκτησαν τρία παιδιά, την Ντίνα, τον Μανώλη και το Γιώργο.

Θα θυμόμαστε πάντα την Δήμητρα έξω από το μπαλίκι του κύριου Βαγγέλη, σεμνή, διακριτική, γλυκομίλητη κυρίως όμως να την χαρακτηρίζει ένας αέρας αρχοντιάς και περηφάνιας.

Καλό ταξίδι Δήμητρα.

E.T.

Μνήμη Αθηνάς Παπαγιαννάκη

Στις 9 Ιανουαρίου πέθανε και τάφηκε στην Αθήνα, η Αθηνά χήρα Γιώργου Παπαγιαννάκη. Η Αθηνά δεν ήταν από τους Αρμένους, όμως η συχνή παρουσία της στο χωριό μας και η αγάπη της γι' αυτό θα μπορούσε να τη χαρακτηρίσει Αρμενιανή. Αγάπη που μετέδωσε και στο γιό της Σπύρο, στον οποίο μεγάλωσε ακόμα περισσότερο και έγινε πάθος.

Η Αθηνά υπήρξε παρουσία αξιοσημείωτη στη μικρή κοινωνία των Αρμένων. Γυναίκα ευγενική, εντυπωσιακή, κοκέτα, μα και φιλόξενη που μέχρι τέλους είχε το κουράγιο να έρχεται και να περνά τις διακοπές της στο χωριό.

Καλό ταξίδι θεία Αθηνά.

E.T.

Μνήμη Δήμητρας Χαριτάκη

Στις 28 Δεκεμβρίου 2004 η καρδιά της Δήμητρας Νικολάου Χαριτάκη σταμάτησε να κτυπά, σε ηλικία 78 ετών.

Η καταγωγή της ήταν από την Κάϊνα, το γένος Καραγιαννάκη, ήλθε στους Αρμένους και έζησε αγαπημένα με το σύζυγό της Νίκο, πάνω από μισό αιώνα, όπου και απόκτησαν 4 παιδιά και 6 εγγόνια. Δούλεψε πολύ σκληρά όλα της τα χρόνια, τίμια και αγόγγυστα για τη συλλογή των Αρμενιανών καρπών. Την διέκρινε η απλότητα και η αυθεντικότητα

που χαρακτηρίζει μία μάννα που αφιερώνει τη ζωή στην οικογένειά της.

Η διακριτική και ανθρώπινη παρουσία της θα παραμείνει ζωντανή τόσο στη μνήμη των μελών της οικογένειάς της, όσο και στη γειτονιά της που τόσο αγαπούσε.

Σ. Τ.

ΔΩΡΕΕΣ ΣΤΗΝ ΕΝΟΡΙΑ

Στη μνήμη και αντί στεφάνου της **Δήμητρας Νικ. Χαριτάκη** τα αδέρφια της προσέφεραν το ποσό των 70 ευρώ στην ενορία Αρμένων.

Στη μνήμη **Μαρίας Γρηγοράκη** και των θυγατέρων της **Αναστασίας, Αριάδνης, Αικατερίνης, Αργυρώς** και **Ευθυμίας** η **κυρία Μέριμγκα** προσέφερε το ποσό των 30 ευρώ στην ενορία Αρμένων.

Το εκκλησιαστικό συμβούλιο Αρμένων ευχαριστεί θερμά τους ως άνω δωρητές.

Για το εκκλησιαστικό Συμβούλιο Ο πρόεδρος Παπά Μανώλης Νικολακάκης

Στον πρόεδρο και τα μέλη του Συλλόγου ΚΡΙΤΟΒΟΥΛΙΔΗΣ, στην εφημερίδα μας την ΕΛΕΥΘΕΡΟΠΟΛΗ, τον διευθυντή και τους συνεργάτες της εφημερίδας εύχομαι χρόνια πολλά με υγεία καλό αγώνα στο έργο σας το 2005 ευχές και ευλογίες με πολύ πολύ αγάπη.

Ο εφημέριος του χωριού παπά Μανώλης Νικολακάκης

μικρές ειδήσεις

Νέο Δ.Σ. της Ομοσπονδίας Σωματείων Αποκορώνου

Μετά τις αρχαιρεσίες της 20ης Φεβρουαρίου 2005 για την ανάδειξη νέου Δ.Σ. της Ομοσπονδίας Σωματείων Αποκορώνου, οι εκλεγέντες συγκροτήθηκαν σε σώμα, ως εξής:

Πρόεδρος: Γιακουμινάκης Γιώργος - Φρες
Α' Αντιπρόεδρος: Τερεζάκης Γιάννης - Αρμένιοι
Β' Αντιπρόεδρος: Χριστοδουλάκης Γιώργος - Καθαμίτσι Αμιγδόλη

Γεν.Γραμματέας: Βελλισιώτου Βασιλική - Κόκκινο Χωριό

Ειδ.Γραμματέας: Μαραθάκη Αθηνά - Καθύβες
Ταμίας: Κατσουλάκης Στέλιος - Τζιτζιφές
Αναπλ. Ταμίας: Χειθαδάκης Παύλος - Γαβαλοχώρι

Υπεύθ. Δημοσίων Σχέσεων: Χατζηδάκη Μαίρη - Κεφαλιάς

Μέλη:

Βασιμακάκης Μανώλης - Βαφές
Μουντάκης Γιώργος - Καθαμίτσι Αλεξάνδρου
Λαγαράκης Νίκος - Νιό Χωριό
Αποστολάκης Γιώργος - Παιδοχώρι
Μαγγελάκης Ρούσος - Βρύσες
Ηλιοπούλου-Τσουράκη Μαρία - Νίπος
Θυμιανός Μανώλης - Εμπρόσνερος
Καντεράκης Νίκος - Σούρη-Σελήϊδα-Λικοτιναρά
Βανταράκης Νίκος - Κουρνάς
Πιπεράκης Στέλιος - Ξηροστέρνι

Έγραψαν στην Ελευθερόπολη

Προς το Διοικητικό συμβούλιο και τους συνεργάτες της Ελευθερόπολης.

Κατ' αρχήν θα ήθελα να ευχηθώ όπως ο καινούργιος χρόνος είναι γεμάτος υγεία χαρά και δημιουργία σε όλους εσάς και στους απανταχού Αρμενιανούς.

Με ιδιαίτερη χαρά έλαβα το ημερολόγιο του 2005 όπως και την εφημερίδα και για μία ακόμα φορά ένιωσα συγκίνηση βλέποντας φωτογραφίες και τοπία από το χωριό. Κοιτάζοντας τις βρέθηκα <κοπέλι> ανάμεσα σε όλους αυτούς και σε μέρη που περπάτησα. Για μένα είναι μία ευχάριστη ανάμνηση που κουβαλώ μαζί μου όλα αυτά τα χρόνια. Αξίζουν συχαρητήρια σε όσους εργάστηκαν για αυτό το ωραίο ημερολόγιο.

Σας στέλνω μία επιταγή των 150 δολαρίων για την εφημερίδα ευχόμενος πάντα πρόοδο.

Με πατριωτικούς χαιρετισμούς

Μανώλης Μποθανάκης
Μόντρεαλ

Πήρε το πτυχίο της

Η Κική Βασσάου πήρε το πτυχίο της από το Τμήμα Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Της ευχόμαστε καλή σταδιοδρομία.

στο καφενείο του χωριού

χθες: Καβρουλάκης Γιάννης (Γερογιάννης),
Χαλβαδάκης Γιάννης (Σηφαλιοδογιάννης),
Κοθόνης Παυλός...

... και σήμερα

Δωρεές στην εφημερίδα μας

Το περασμένο τρίμηνο λάβαμε από τους αγαπητούς αναγνώστες τα παρακάτω ποσά ως οικονομική ενίσχυση της εφημερίδας μας.

Καβρουλάκη Ιωάννα	20
Τόκοι	8
Κουράκης Θόδωρος	20
Σοφιάκης Στέλιος	25
Ξυλοκεράκης Φώτης	20
Τερεζάκης Χαράλαμπος	30
Πριπάκης Δημήτρης	15
Παυλάκη Έλση	50
Τζαμαριουδάκης Ιωάννης	20
Βθαχάκης Πέτρος του Στυλιανού	30
Μαρινάκη Γεωργία	10
Παπαγιαννάκης Σπύρος	
εις μνήμην της μητέρας του Αθηνάς	100
Ζαχαριάδη Ζαχαρούλα	50
Παδουβά Όλγα	20
Παπαγιαννάκης Σπύρος	30
Μέρμηγκα Μαρία	25
Βαρυμποπιώτη Ζήνα	20
Βαχλιώτης Θεόδωρος	50
Τερεζάκης Χρήστος του Ιωάννη	25
Τερεζάκης Ιωάννης του Παντελή	50
Ανώνυμη	20
Πατηνωτάκης Ιωάννης του Ανέστη	100
Κουτσουπάκης Θεόδωρος	600
Φρεσκάκης Γεώργιος	20
Κουτσουπάκη Τσαμίδου	20
Κουτσουπάκη-Βοθανάκη Ελισάβετ	20
Καθαμπόκα-Κουτσουπάκη Μαρία	20
Τσαμίδου-Κουτσουπάκη Αντωνία	30
Βιριράκης Δημοσθένης	30
Μιχελογιάννης Σήφης	20
Μιχελογιάννη-Φατούρου Ασπασία	20
Βασμουλάκης Ιωάννης του Ελευθερίου	20
Τερεζάκη-Κουναλάκη Αναστασία	20
Τερεζάκη Σοφία του Μιχαήλ	30
Τερεζάκης Ιωάννης του Χρήστο	20
Καβρουλάκης Ευάγγελος	30
Καβρουλάκης Εμμανουήλ και Ζαχαρένια	20
Τσιτσιρίδης Ευστράτιος	50
Τσιριγώτη Μαρία	30
Χαιρετάκη Αικατερίνη του Αντωνίου	50
Λαμπαθάκης Βασίλης	50
Μπογιατζή Μαρίκα	50
Καβρουλάκης Δημήτρης	20
Κουρομιχελάκης Γιώργος	20
Βασσάος Μιχάλης	20
Καβρουλάκης Κώστας	20
Κοτίδης Βασίλης	20
Χριστοδουλάκη Ελπίδα	50
Νικολάου Δημήτρης	20
Πριπάκη Κουρκούτη Ερασμία	30
Μποθανάκης Μανώλης	90
Δαραβέλα Ζαχαρένια	20
Προεστάκη - Λιονουδάκη Βάσω	30
Περούλη Αναστασία	35
Βαγιωνάκης Ιωάννης	50
Βαγιωνάκης Ιωάννης Ελένη	30
Αθβανός Γιώργος	50
Βαγιωνάκη Σέβη	30
Πατηνωτάκης Σταύρος	50
Αβερκάκης Γεώργιος	50
Τζίνια Κωνσταντζα δωρεά εις μνήμην του συζύγου της Κωνσταντίνου Τζίνια	20
Παπαδάκης Γεώργιος	30

Τους ευχαριστούμε όλους θερμά.